WYROK SĄDU (czwarta izba)

z dnia 15 grudnia 2010 r.*

W sprawie T-427/08

Confédération européenne des associations d'horlogers-réparateurs (CEAHR), z siedzibą w Brukseli (Belgia), reprezentowana przez adwokata P. Mathijsena,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Europejskiej, reprezentowanej początkowo przez X. Lewisa oraz F. Ronkesa Agerbeeka, a następnie przez F. Ronkesa Agerbeeka oraz F. Castillę Contreras, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

* Język postępowania: angielski.

popieranej przez:

Richemont International SA, z siedzibą w Bellevue (Szwajcaria), reprezentowanej przez adwokata J. Ysewyna oraz H. Crossley, solicitor,

interwenient,

mającej za przedmiot skargę o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji C (2008) 3600 z dnia 10 lipca 2008 r. oddalającej skargę złożoną do Komisji przez skarżącą w sprawie COMP/E-1/39097,

SĄD (czwarta izba),

w składzie: O. Czúcz (sprawozdawca), prezes, I. Labucka i K. O'Higgins, sędziowie,

sekretarz: K. Pocheć, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 3 lutego 2010 r.,

wydaje następujący

Wyrok

Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu

1 Skarżąca, Confédération européenne des associations d'horlogers-réparateurs (CEAHR), jest stowarzyszeniem o celu niezarobkowym, do którego należy siedem stowarzyszeń krajowych z sześciu krajów członkowskich reprezentujących interesy zegarmistrzów prowadzących własne zakłady naprawy zegarków.

2 W dniu 20 lipca 2004 r. skarżąca złożyła do Komisji Wspólnot Europejskich skargę przeciwko wielu przedsiębiorstwom, w tym przeciwko interwenientowi, prowadzącym działalność w sektorze produkcji zegarków (zwanym dalej „producentami szwajcarskich zegarków"), wskazując na istnienie porozumienia lub uzgodnionej praktyki pomiędzy nimi i donosząc o nadużywaniu pozycji dominującej wynikającym z odmowy dostarczania przez te przedsiębiorstwa części zamiennych zegarmistrzom prowadzącym własne zakłady naprawy zegarków.

3 Pismem z dnia 28 kwietnia 2005 r. Komisja poinformowała skarżącą o swym tymczasowym stanowisku dotyczącym wniesionej do niej skargi (zwanym dalej „stanowiskiem tymczasowym"). Komisja wskazała, że po przeprowadzeniu dochodzenia nie napotkała żadnych dowodów wykazujących na istnienie uzgodnionych praktyk lub porozumienia pomiędzy producentami luksusowych zegarków. Ponadto Komisja uznała, że nie istnieje odrębny rynek usług naprawczych i przeglądowych, lecz

że świadczenie tych usług stanowi cechę wyróżniającą rynku luksusowych zegarków, który jest bardzo konkurencyjny. W związku z tym Komisja doszła do wniosku, że okoliczności faktyczne przedstawione w złożonej do niej skardze nie naruszają art. 81 WE i 82 WE.

4 Pismem z dnia 20 lipca 2005 r. skarżąca przedstawiła Komisji w odpowiedzi na tymczasowe stanowisko swe uwagi, w których utrzymywała, że odmowa dalszego dostarczania przez producentów szwajcarskich zegarków części zamiennych stanowi naruszenie wspólnotowych reguł konkurencji.

5 Pismem z dnia 13 grudnia 2007 r. Komisja poinformowała skarżącą, iż zgodnie z art. 7 ust. 1 rozporządzenia Komisji (WE) nr 773/2004 z dnia 7 kwietnia 2004 r. odnoszącego się do prowadzenia przez Komisję postępowań zgodnie z art. 81 [WE] i 82 [WE] (Dz.U. L 123, s. 18), po zbadaniu okoliczności faktycznych i prawnych podniesionych przez stronę skarżącą w złożonej do Komisji skardze oraz innych uwag, podtrzymuje swój wstępny wniosek, że nie istnieje interes wspólnotowy wystarczający, aby kontynuować dochodzenie w sprawie zarzucanych naruszeń. Pismem z dnia 30 stycznia 2008 r. skarżąca odpowiedziała na wspomniane pismo, podtrzymując swe początkowe stanowisko.

6 W dniu 10 lipca 2008 r. Komisja wydała decyzję C (2008) 3600, w której oddaliła złożoną do niej skargę, powołując się na brak interesu wspólnotowego wystarczającego, aby uzasadniać kontynuowanie postępowania wyjaśniającego dotyczącego zarzucanych naruszeń (zwaną dalej „zaskarżoną decyzją").

7 Komisja oparła ten wniosek dotyczący braku wystarczającego interesu wspólnotowego na czterech podstawowych założeniach.

8 Po pierwsze, Komisja wskazała, że złożona do niej skarga dotyczy najwyżej rynku lub sektora rynku o ograniczonym rozmiarze, a więc jego znaczenie gospodarcze jest również ograniczone (zaskarżona decyzja, pkt 8).

9 Po drugie, Komisja dodała, że na podstawie posiadanych informacji nie może stwierdzić istnienia antykonkurencyjnego kartelu pomiędzy producentami szwajcarskich zegarków lub stosowania przez nich antykonkurencyjnych uzgodnionych praktyk i że w szczególności nieprawdopodobne jest, by wprowadzone przez nich selektywne systemy dystrybucji nie były objęte wyłączeniami grupowymi przyznanymi w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 2790/1999 z dnia 22 grudnia 1999 r. w sprawie stosowania art. 81 ust. 3 [WE] do kategorii porozumień wertykalnych i praktyk uzgodnionych (Dz.U. L 336, s. 21) (zaskarżona decyzja, pkt 43).

10 Po trzecie, Komisja wskazała, iż zbadała rynek pierwotny luksusowych i prestiżowych zegarków, a także dwa rynki posprzedażowe, mianowicie rynek części zamiennych i usług naprawczych oraz przeglądowych luksusowych i prestiżowych zegarków, i doszła prima facie do wniosku, że te dwa rynki posprzedażowe nie są odrębnymi rynkami, a zatem – nie wydaje się, że istnieje jakakolwiek pozycja dominująca, efektem czego kwestia istnienia nadużycia jest pozbawiona znaczenia dla sprawy (zaskarżona decyzja, pkt 44).

11 Po czwarte, Komisja podniosła, że zważywszy na jej ocenę zarzucanych naruszeń wydaje się, iż nawet w przypadku przeznaczenia dodatkowych środków na dochodzenie w sprawie złożonej do niej skargi, prawdopodobieństwo wykazania naruszenia reguł konkurencji pozostaje niewielkie, a zatem – takie przeznaczenie dodatkowych środków byłoby niewspółmierne do zamierzonego celu (zaskarżona decyzja, pkt 8, 45). Komisja dodała, iż w każdym razie, przy założeniu, że te naruszenia wspólnotowych reguł konkurencji mogą zostać wykazane, odpowiednie do rozpoznawania tego typu

naruszeń zdają się być posiadające uprawnienia do stosowania art. 81 WE i 82 WE krajowe organy ochrony konkurencji lub sądy (zaskarżona decyzja, pkt 8).

Przebieg postępowania i żądania stron

12 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 24 września 2008 r. skarżąca wniosła do Sądu niniejszą skargę.

13 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 27 stycznia 2009 r. Richemont International wniosła o dopuszczenie jej do sprawy w charakterze interwenienta popierającego żądania Komisji. Postanowieniem z dnia 30 marca 2009 r. prezes czwartej izby Sądu uwzględnił wspomniany wniosek o dopuszczenie do udziału w sprawie w charakterze interwenienta.

14 Interwenient złożył swe uwagi, a pozostałe strony odpowiedziały na nie w wyznaczonych terminach.

15 Na podstawie sprawozdania sędziego sprawozdawcy Sąd (czwarta izba) postanowił otworzyć procedurę ustną. W ramach środków organizacji postępowania Sąd wezwał strony do przedstawienia odpowiedzi na piśmie na pewne pytania i do przedstawienia pewnych dokumentów. Strony zastosowały się do tego wezwania w wyznaczonym terminie.

16 Strony przedstawiły swoje stanowiska oraz udzieliły odpowiedzi na pytania Sądu podczas rozprawy, która odbyła się w dniu 3 lutego 2010 r. Na rozprawie skarżąca wniosła o usunięcie z akt fragmentu odpowiedzi Komisji na pytanie pisemne Sądu, twierdząc, iż zawierała argumentację niezwiązaną z zadanym pytaniem i która ponadto była

nowa w odniesieniu do argumentów przedstawionych przez Komisję w zaskarżonej decyzji, w odpowiedzi na skargę i w duplice.

17 Skarżąca wnosi do Sądu o:

— stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji;

— obciążenie Komisji kosztami postępowania;

— obciążenie interwenienta kosztami postępowania poniesionymi przez niego w związku z interwencją.

18 Komisja wnosi do Sądu o:

— oddalenie skargi;

— obciążenie skarżącej kosztami postępowania.

19 Interwenient wnosi do Sądu o:

— oddalenie skargi;

— obciążenie skarżącej kosztami postępowania poniesionymi przez interwenienta.

Co do prawa

20 Na poparcie swej skargi skarżąca podnosi pięć zarzutów. Pierwszy zarzut, podzielony na dwie części dotyczy, z jednej strony, błędnej oceny tego, czy istnieje interes wspólnotowy, i, z drugiej strony, bezprawnych działań odnoszących się do stwierdzenia, że rozmiar rynku będącego przedmiotem złożonej do Komisji skargi, a zatem – jego znaczenie gospodarcze – są ograniczone. Drugi zarzut dotyczy błędnego określenia właściwego rynku. Zarzuty trzeci i czwarty dotyczą odpowiednio naruszenia art. 81 WE i naruszenia art. 82 WE. Piąty zarzut dotyczy nadużycia władzy mającego polegać na uznaniu z opóźnieniem braku interesu wspólnotowego, zniekształceniu treści skargi oraz braku obiektywności dochodzenia Komisji.

21 Należy podnieść, iż uzasadnienie wniosku Komisji, zgodnie z którym nie istnieje interes wspólnotowy wystarczający, aby kontynuować badanie złożonej do Komisji skargi, jest kwestionowane przez skarżącą nie tylko w pierwszym, lecz również w zarzutach drugim, trzecim i czwartym. Dlatego też Sąd uważa za celowe zbadanie najpierw części drugiej zarzutu pierwszego dotyczącej rozmiaru rynku będącego przedmiotem złożonej do Komisji skargi i jego znaczenia gospodarczego, a zbadanie jego części pierwszej, dotyczącej istnienia wystarczającego interesu wspólnotowego, dopiero po rozstrzygnięciu w sprawie zasadności zarzutów drugiego, trzeciego i czwartego.

1. *W przedmiocie rozmiaru rynku będącego przedmiotem złożonej do Komisji skargi i jego znaczenia gospodarczego*

Argumenty stron

22 Skarżąca twierdzi, że aby poprzeć swój wniosek, iż nie istnieje interes wspólnotowy wystarczający, aby kontynuować dochodzenie, Komisja powołała się w pkt 8 zaskarżonej decyzji na okoliczność, iż złożona do Komisji skarga dotyczyła jedynie (segmentu) rynku „o ograniczonym rozmiarze, a zatem [iż] jego znaczenie gospodarcze [było] również ograniczone" [tłumaczenie nieoficjalne, podobnie jak wszystkie cytaty z tej decyzji poniżej]. Komisja jednak zdaniem skarżącej nie wskazała wspomnianego rynku, nie określiła jego wielkości i nie opisała jego znaczenia gospodarczego, naruszając tym samym ciążący na niej obowiązek uzasadnienia. Ponadto Komisja nie uwzględniła podniesionej przez skarżącą w ramach postępowania administracyjnego okoliczności, iż praktyki producentów szwajcarskich zegarków negatywnie wpływają na działalność działających na własny rachunek zegarmistrzów w 27 państwach członkowskich i że takie praktyki grożą całkowitym zniknięciem tego rzemieślniczego zawodu.

23 Komisja popierana przez interwenienta podnosi, że pełna ocena i uzasadnienie jej stanowiska dotyczącego braku wystarczającego interesu wspólnotowego nie tylko zawarte zostały w części wstępnej kwestionowanej przez skarżącą decyzji, lecz również w całej zaskarżonej decyzji, a w szczególności w jej pkt 12–26. We wspomnianych ustępach został jasno przedstawiony właściwy rynek pierwotny (rynek luksusowych lub prestiżowych zegarków) i rynki posprzedażowe (rynek usług naprawczych i przeglądowych omawianych zegarków i rynek części zamiennych do nich).

24 Komisja dodaje, że stwierdzenie zawarte w pkt 8 zaskarżonej decyzji, zgodnie z którym rynek ten ma ograniczony rozmiar i w związku z tym jego znaczenie gospodarcze jest również ograniczone, poparte jest zawartym w tym samym ustępie twierdzeniem,

że z informacji udzielonych Komisji wynika, iż „usługi posprzedażowe dotyczące luksusowych i prestiżowych zegarków stanowią tylko znikomą część całego obrotu związanego ze sprzedażą luksusowych lub prestiżowych zegarków, natomiast należy uwzględnić okoliczność, że [wspomniane zegarki] reprezentują jedynie jeden segment całego rozpatrywanego rynku zegarków".

25 Komisja dodaje, iż zarzucany brak uzasadnienia wynika z okoliczności, iż skarżąca nie zgadza się z jej definicją właściwego rynku. Zdaniem Komisji dwa rynki posprzedażowe należy zbadać łącznie z rynkiem pierwotnym, mianowicie z rynkiem luksusowych lub prestiżowych zegarków (zaskarżona decyzja, pkt 16), z którym są ściśle związane. Zdaniem Komisji w zaskarżonej decyzji wskazano, że skoro rynek pierwotny jest konkurencyjny, konkurencyjne są również rynki posprzedażowe (zaskarżona decyzja, pkt 18), a zatem nie było konieczne określanie rozmiaru i znaczenia gospodarczego rynków posprzedażowych, ponieważ nie są one jedynymi rynkami będącymi przedmiotem oceny konkurencji. Okoliczność, że skarżąca nie zgadza się z tą definicją rynku, nie oznacza, iż zaskarżona decyzja jest niewystarczająco uzasadniona w tym względzie.

Ocena Sądu

26 Zgodnie z orzecznictwem Komisja, która mocą art. 85 ust. 1 WE czuwa nad stosowaniem art. 81 WE i 82 WE, jest powołana do zdefiniowania i realizacji polityki Unii w dziedzinie konkurencji i dysponuje w tym zakresie uprawnieniami dyskrecjonalnymi przy rozpoznawaniu skarg (wyroki Sądu: z dnia 26 stycznia 2005 r. w sprawie T-193/02 Piau przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-209 pkt 80; z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie T-229/05 AEPI przeciwko Komisji, niepublikowany w Zbiorze, pkt 38).

27 W przypadku, gdy przy wykonywaniu tych uprawnień dyskrecjonalnych Komisja zdecyduje się przyznać różne priorytety złożonym do niej skargom, może nie tylko określić kolejność, w jakiej skargi będą rozpoznawane, ale także odrzucić skargę z uwagi na brak interesu wspólnotowego wystarczającego, aby prowadzić dalsze badanie sprawy (wyrok Sądu z dnia 14 lutego 2001 r. w sprawie T-62/99 Sodima przeciwko Komisji, Rec. s. II-655, pkt 36; zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 24 stycznia 1995 r. w sprawie T-5/93 Tremblay i in. przeciwko Komisji, Rec. s. II-185, pkt 59, 60).

28 Uprawnienia dyskrecjonalne Komisji nie są jednakże nieograniczone. Komisja musi uwzględniać wszystkie okoliczności prawne i faktyczne mające znaczenie dla wydania decyzji o nadaniu dalszego biegu złożonej do niej skardze. Komisja jest w szczególności zobowiązana do uważnego zbadania wszystkich okoliczności faktycznych i prawnych, o których została poinformowana przez składającego do niej skargę (zob. wyrok Trybunału z dnia 17 maja 2001 r. w sprawie C-450/98 P IECC przeciwko Komisji, Rec. s. I-3947, pkt 57 i przytoczone tam orzecznictwo). Ponadto jest ona zobowiązana do uzasadnienia odmowy dalszego badania złożonej do niej skargi, przy czym to uzasadnienie musi być wystarczająco ścisłe i szczegółowe, aby umożliwić Sądowi sprawowanie skutecznej kontroli nad wykonywaniem uprawnień dyskrecjonalnych przez Komisję w zakresie określania priorytetów (wyrok Trybunału z dnia 4 marca 1999 r. w sprawie C-119/97 P Ufex i in. przeciwko Komisji, Rec. s. I-1341, pkt 89–91; ww. w pkt 27 wyrok w sprawie Sodima przeciwko Komisji, pkt 41, 42).

29 W danej sprawie w pkt 8 i 9 zaskarżonej decyzji Komisja stwierdziła, co następuje:

„8 W szczególności Komisja zauważa, że złożona do niej skarga dotyczy najwyżej (segmentu) rynku o ograniczonym rozmiarze, a zatem jego znaczenie gospodarcze jest również ograniczone. Prawdą jest, że pomimo wysłania do producentów szeregu kwestionariuszy trudne było uzyskanie danych statystycznych i dokładnych danych liczbowych dotyczących rozmiaru rynków – pierwotnego lub wtórnego – będących przedmiotem złożonej do Komisji skargi. Jednakże w świetle informacji otrzymanych przez Komisję jest natychmiast widoczne, że rozmiar usług posprzedażowych w sektorze luksusowych lub prestiżowych zegarków stanowi jedynie nieznaczną część całego obrotu związanego ze sprzedażą luksusowych lub prestiżowych zegarków, podczas gdy należy uwzględnić, że omawiane

zegarki reprezentują jeden segment tego całego rozpatrywanego rynku zegarków. Ponadto ocena prima facie argumentów składającej skargę do Komisji nie dostarczyła wiarygodnych informacji, na podstawie których byłoby możliwe wyciągnięcie na tym etapie wniosku, że doszło w danym przypadku do prawdopodobnych naruszeń prawa w dziedzinie konkurencji. Wydaje się również niemożliwe, aby naruszenia zostały wykryte po przeznaczeniu na dochodzenie większej ilości środków. Wreszcie, jeżeli stwierdzenie naruszenia w niniejszej sprawie jest możliwe, władze lub sądy krajowe zdają się odpowiednie do prowadzenia dochodzenia i rozpoznawania tego typu naruszeń. Mają one prawo i obowiązek stosowania art. 81 [WE] i 82 [WE].

9 W związku z tym w świetle powyższych rozważań przeznaczanie ograniczonych środków Komisji na dalsze prowadzenie dochodzenia w tej sprawie wydaje się niewspółmierne do zamierzonego celu. Dlatego też Komisja doszła do wniosku, że złożoną do niej skargę należy oddalić z uwagi na brak interesu wspólnotowego ze względu na ograniczony wpływ możliwych skutków zarzucanych naruszeń na funkcjonowanie wspólnego rynku, złożoność dochodzenia, którego przeprowadzenia domaga się składająca skargę, i ograniczone prawdopodobieństwo wykazania dowodów naruszeń".

30 W pierwszej kolejności należy zbadać zarzut szczegółowy skarżącej, iż Komisja nie uwzględniła wskazanej w złożonej do niej skardze okoliczności, że praktyki będące przedmiotem skargi dotyczą całego obszaru Unii Europejskiej.

31 Przede wszystkim należy podnieść, że zawarte w złożonej do Komisji skardze twierdzenie skarżącej dotyczące zakresu geograficznego uzgodnionych praktyk nie zostało podważone przez Komisję ani w tymczasowym stanowisku, ani w zaskarżonej decyzji. Ponadto na rozprawie Komisja przyznała, że dysponowała informacjami, zgodnie

z którymi omawiane praktyki były stosowane w „pięciu lub sześciu państwach członkowskich" i że nie mogła ani potwierdzić, ani zaprzeczyć, iż miały one miejsce również w innych państwach.

32 Ponadto Sąd zauważa, że wielkość danego terytorium jest niewątpliwie istotna dla rozmiaru rynku lub rynków będących przedmiotem złożonej do Komisji skargi i dla znaczenia gospodarczego tego rynku lub tych rynków. Poza tym, za uznaniem tej przedstawionej w skardze do Komisji okoliczności za istotną przemawia w niniejszym przypadku również fakt, że wynika z niej wyraźnie, iż skarga ta nie dotyczy rynku lokalnego, lecz rynku lub rynków obejmujących terytorium przynajmniej pięciu państw członkowskich, a wręcz – ewentualnie całego terytorium Unii.

33 Nie uwzględniając zatem tej okoliczności w ramach swej oceny rozmiaru danego rynku i jego znaczenia gospodarczego, Komisja naruszyła ciążący na niej obowiązek uwzględnienia wszystkich mających znaczenie dla sprawy okoliczności prawnych i faktycznych oraz uważnego zbadania wszystkich tego rodzaju okoliczności, o których poinformowała ją skarżąca (zob. orzecznictwo przytoczone w pkt 28 powyżej).

34 W drugiej kolejności należy zbadać podniesiony przez skarżącą zarzut szczegółowy dotyczący niewystarczającego charakteru uzasadnienia zawartego w zaskarżonej decyzji wniosku dotyczącego ograniczonego rozmiaru rynku, którego dotyczyła złożona do Komisji skarga.

35 Po pierwsze, co się tyczy określenia rynku, do którego odnosi się ten wniosek, należy podnieść, jak zauważa Komisja, że zaskarżona decyzja zawiera bardziej szczegółowe stwierdzenia dotyczące badanych rynków, a w szczególności w swym pkt 15. Komisja podniosła w nim, iż prowadziła swe dochodzenie przy założeniu, że „rynek luksusowych lub prestiżowych zegarków jest odrębnym pierwotnym rynkiem właściwym" i ze względu na to „zbadała rynek luksusowych lub prestiżowych zegarków jako rynek pierwotny, jak również dwa rynki posprzedażowe – jeden obejmujący [usługi]

naprawcze i przeglądowe luksusowych lub prestiżowych zegarków oraz drugi obejmujący części zamienne do [wspomnianych] zegarków". Z zaskarżonej decyzji wynika również, iż Komisja wyszła z założenia, że dwa rynki posprzedażowe nie stanowią niezależnych rynków właściwych, lecz należy je rozważać łącznie z rynkiem pierwotnym, to znaczy z rynkiem luksusowych lub prestiżowych zegarków.

36 W tym względzie Komisja na rozprawie, w odpowiedzi na postawione przez Sąd pytanie, podniosła, że jej stwierdzenie dotyczące ograniczonego rozmiaru (segmentu) rynku będącego przedmiotem złożonej do niej skargi dotyczyło rynku luksusowych lub prestiżowych zegarków, ponieważ producenci szwajcarskich zegarków, których dotyczyła skarga, produkują wyłącznie takie zegarki.

37 Jednakże najpierw należy podnieść, iż w pkt 3 zaskarżonej decyzji sama Komisja wyjaśniła, że zgodnie z twierdzeniami skarżącej złożona przez nią do Komisji skarga dotyczyła ograniczenia konkurencji „na rynku napraw i przeglądu zegarków".

38 Następnie należy stwierdzić, że pkt 8 zdanie drugie zaskarżonej decyzji zawiera odwołanie do szeregu rynków, których dotyczyła skarga złożona do Komisji, ponieważ Komisja wskazuje w nim, iż „trudne było uzyskanie danych statystycznych i dokładnych danych liczbowych dotyczących rozmiaru rynków – pierwotnych lub wtórnych – będących przedmiotem złożonej do Komisji skargi". Pozostaje to w kontraście z liczbą pojedynczą użytą w zdaniu pierwszym tego samego punktu, zgodnie z którym „złożona do niej skarga dotyczy najwyżej (segmentu) rynku o ograniczonym rozmiarze".

39 Z powyższego wynika, iż niemożliwe jest, aby Sąd ustalił z pewnością, czy stwierdzenie Komisji dotyczące ograniczonego charakteru rozmiaru rozpatrywanego właściwego rynku (właściwych rynków) dotyczy rynku luksusowych lub prestiżowych zegarków, rynku usług naprawczych i przeglądowych takich zegarków lub obydwu rynków.

40 Po drugie, należy stwierdzić, że zaskarżona decyzja nie zawiera danych liczbowych lub szacunkowych dotyczących rozmiaru tych rynków, ani rozmiaru rynku zegarków w ogóle lub rynku części zamiennych. Swój wniosek, że rynek luksusowych lub prestiżowych zegarków lub rynek sług naprawczych i przeglądowych takich zegarków mają ograniczony rozmiar, Komisja oparła bowiem na jedynym argumencie, zgodnie z którym rynek luksusowych lub prestiżowych zegarków jest bardziej ograniczony niż rynek zegarków w ogóle i zgodnie z którym rynek usług posprzedażowych takich zegarków jest jeszcze bardziej ograniczony niż rynek luksusowych lub prestiżowych zegarków.

41 W braku zaś bezwzględnego punktu odniesienia, który mogłyby stanowić w szczególności dane liczbowe lub szacunkowe dotyczące rozmiaru przynajmniej jednego z tych rynków, same informacje dotyczące rozmiarów jednego z tych rynków względem drugiego nie umożliwiają Sądowi sprawdzenia ścisłości stwierdzenia, że złożona do Komisji skarga dotyczy co najwyżej rynku o ograniczonym rozmiarze, a zatem znaczenie gospodarcze omawianego rynku jest również ograniczone.

42 Ponadto Komisja przyznała na rozprawie, że wspomniane stwierdzenie nie jest oparte na dokładnych danych liczbowych.

43 Wobec tego Komisja niewystarczająco uzasadniła swe twierdzenie, że złożona do niej skarga dotyczy co najwyżej (segmentu) rynku o ograniczonym rozmiarze, a zatem jego znaczenie gospodarcze jest również ograniczone.

44 Inne wspomniane przez Komisję w zaskarżonej decyzji i przedstawione przed Sądem względy nie mogą podważyć tego wniosku.

45 Po pierwsze, nie przemawia za przyjęciem jej stanowiska zawarta w pkt 8 zaskarżonej decyzji uwaga Komisji dotycząca trudności z uzyskaniem danych dotyczących rozmiaru rynków będących przedmiotem złożonej do Komisji skargi. Żaden przepis prawny nie zobowiązywał bowiem Komisji do rozstrzygania w przedmiocie rozmiaru rynku lub rynków będących przedmiotem złożonej do niej skargi. Natomiast, ze względu na to, iż podjęła ona decyzję o oparciu się na stwierdzeniu, że „złożona do Komisji skarga dotyczy[ła] co najwyżej (segmentu) rynku o ograniczonym rozmiarze, a zatem jego znaczenie gospodarcze [było] również ograniczone", w celu uzasadnienia swego stanowiska dotyczącego braku interesu wspólnotowego wystarczającego, aby prowadzić dalsze badanie złożonej do niej skargi, Komisja była zobowiązana do wystarczającego uzasadnienia tego stwierdzenia.

46 Po drugie, argument Komisji, że uznała w zaskarżonej decyzji, iż rynki posprzedażowe powinny być badane łącznie z rynkiem pierwotnym luksusowych lub prestiżowych zegarków, pozostaje bez wpływu na wyciągnięty przez Sąd w pkt 43 powyżej wniosek w przedmiocie niewystarczającego charakteru uzasadnienia. Komisja nie przekazała bowiem również danych liczbowych lub szacunkowych dotyczących łącznego rozmiaru wszystkich tych rynków.

47 Po trzecie, zawarte w zaskarżonej decyzji stwierdzenie Komisji, że co do zasady rynki posprzedażowe są konkurencyjne, jeśli rynek pierwotny ma taki charakter, pozostaje bez wpływu na uzasadnienie stwierdzenia dotyczącego ograniczonego rozmiaru (segmentu) rynku będącego przedmiotem skargi złożonej do Komisji, dlatego że stwierdzenia, iż rozmiar rynku jest ograniczony, nie można wywieść z okoliczności faktycznej, że jest on konkurencyjny.

48 Ponadto, mimo że Komisja oparła w znacznym stopniu swój wniosek dotyczący małego prawdopodobieństwa stwierdzenia istnienia naruszeń wspólnotowych reguł konkurencji na ustaleniu dotyczącym konkurencyjnego charakteru rynku luksusowych lub prestiżowych zegarków, to jednak, jak wynika z pkt 8 zaskarżonej decyzji, stwierdzenie dotyczące ograniczonego rozmiaru (segmentu) rynku objętego skargą złożoną do Komisji stanowi w strukturze rozumowania Komisji mającego na celu ustalenie braku wystarczającego interesu wspólnotowego uzasadnienie niezależne od tego stwierdzenia.

49 Z powyższego wynika, że należy uwzględnić zarzuty szczegółowe skarżącej dotyczące ograniczonego rozmiaru i ograniczonego znaczenia gospodarczego (segmentu) rynku będącego przedmiotem złożonej do Komisji skargi. W konsekwencji należy stwierdzić, że Komisja naruszyła ciążący na niej obowiązek uwzględnienia wszystkich mających znaczenie dla sprawy okoliczności prawnych i faktycznych i uważnego zbadania wszystkich tego rodzaju okoliczności, o których poinformowała ją skarżąca, oraz ciążący na niej obowiązek uzasadnienia.

2. *W przedmiocie definicji właściwego rynku*

Argumenty stron

50 Skarżąca podnosi, że Komisja błędnie odrzuciła definicję właściwego rynku, którą przedstawiła w złożonej przez siebie do tej instytucji skardze i której broniła ona w toku całego postępowania administracyjnego, a mianowicie definicji „rynku usług naprawczych i przeglądowych zegarków, które opłaca się naprawiać".

51 W pierwszej kolejności, zastępując pojęciem „luksusowe lub prestiżowe zegarki" pojęcie „zegarki, które opłaca się naprawiać", Komisja sztucznie zmieniła przedmiot złożonej do Komisji skargi, w szczególności w pkt 12 zaskarżonej decyzji. W ten sposób zmierzała zdaniem skarżącej do ograniczenia badanego rynku do niewielkiej części rozpatrywanego rynku, co ułatwiło jej wyciągnięcie wniosku, iż rozmiar rynku lub segmentu rozpatrywanego rynku był nieznaczny. Definicja rynku jako będącego rynkiem „luksusowych lub prestiżowych zegarków" nie znajduje oparcia w żadnym dokumencie przekazanym Komisji i jest jej czystym wymysłem.

52 W drugiej kolejności skarżąca zwraca uwagę, że Komisja odnosi się do rynku „produktów" i do „rynku luksusowych lub prestiżowych zegarków", pomimo powtarzanych przez skarżącą w postępowaniu administracyjnym informacji, zgodnie z którymi ten rynek produktów nie ma żadnego bezpośredniego znaczenia dla zegarmistrzów prowadzących własne zakłady naprawy zegarków.

53 Następnie, Komisja błędnie oceniła w pkt 17 i 18 zaskarżonej decyzji, że rynek usług przeglądowych i naprawczych nie jest „odmiennym rynkiem właściwym", lecz, wręcz przeciwnie, należy „zbadać go wraz z rynkiem pierwotnym". Myląc te rynki i utrzymując, że rynek produktów był konkurencyjny, Komisja błędnie stwierdziła, że konkurencja dotyczyła również rynku usług.

54 Skarżąca kwestionuje również stwierdzenie Komisji, że „rynek części zamiennych" nie stanowi odrębnego rynku właściwego. W odniesieniu do pkt 24 i 25 zaskarżonej decyzji podnosi ona, iż Komisja oparła swe stwierdzenie, że „rynek części zamiennych" nie jest rynkiem właściwym, przede wszystkim na okoliczności faktycznej, że konsumenci mogą przestawić się na produkty wtórne innego producenta. Tymczasem zastępowalność występuje zdaniem skarżącej tylko w przypadku części zamiennych do mechanizmów wytwarzanych przez spółkę ETA, znajdujących się w większości szwajcarskich zegarków, ponieważ właśnie te mechanizmy i części zamienne do nich są wytwarzane przez przedsiębiorstwo niebędące jedynym z producentów

szwajcarskich zegarków, przeciwko którym złożono skargę do Komisji. Inne części zamienne są natomiast swoiste dla każdego producenta szwajcarskich zegarków i nie występuje żadna zastępowalność pomiędzy częściami stworzonymi do zegarków jednego producenta a częściami do zegarków innego producenta. Świadczenie usług przeglądowych i naprawczych jest zatem całkowicie uzależnione od dostarczania części zamiennych danego producenta, który zatem zajmuje pozycję monopolisty.

55 Wreszcie skarżąca kwestionuje znajdujące się w pkt 26 zaskarżonej decyzji twierdzenie Komisji, iż „rynek części zamiennych" nie jest rynkiem właściwym, jeżeli konsument może przestawić się na inny produkt pierwotny. Zdaniem skarżącej, nawet jeśli konsument może nabyć inną markę na rynku zegarków, Komisja nie wykazuje, że właściciel szwajcarskiego zegarka rzeczywiście przestawia się na inną markę, dlatego też przywołanie tej okoliczności jest pozbawione znaczenia dla sprawy.

56 W pierwszej kolejności, Komisja twierdzi, że z przeprowadzonego przez nią dochodzenia wynika, iż usługi przeglądowe i naprawcze, jak również dostarczanie części zamiennych stanowią rynek posprzedażowy odmienny od pierwotnego rynku produkcji zegarków.

57 Następnie, Komisja podnosi, iż wskazała w pkt 14 zaskarżonej decyzji, że nie mogła dokładnie określić rynku, opierając się na posiadanych informacjach. Mimo że miała wątpliwości w tym względzie (zaskarżona decyzja, pkt 14), przyjęła więc założenie (zaskarżona decyzja, pkt 15), że pierwotny rynek luksusowych lub prestiżowych zegarków stanowi, wraz z rynkami posprzedażowymi związanymi z naprawami i przeglądem z jednej strony i części zamiennych z drugiej strony, rynek właściwy.

58 Niezależnie od trudności z określeniem rynku Komisja nie znalazła żadnego dowodu na istnienie porozumienia lub uzgodnionych praktyk pomiędzy przedsiębiorstwami, których dotyczyła złożona do niej skarga. Stwierdziła również, iż przedsiębiorstwa, przeciwko którym została skierowana ta skarga, łącznie nie zajmowały pozycji dominującej ze względu na istniejącą między nimi silną konkurencję (zaskarżona decyzja, pkt 40). W konsekwencji mogła słusznie stwierdzić, że nie znalazła żadnego dowodu na istnienie naruszenia reguł konkurencji na którymkolwiek z tych rynków, bez względu na ich definicję.

59 W drugiej kolejności Komisja kwestionuje argument skarżącej, że błędnie stwierdziła ona w zaskarżonej decyzji, iż rynek „usług naprawczych i przeglądowych zegarków" nie stanowi odrębnego rynku, lecz należy badać go łącznie z rynkiem pierwotnym.

60 Komisja słusznie mogła ustalić związek między pierwotnym rynkiem produkcji i sprzedaży luksusowych zegarków i dwoma rynkami posprzedażowymi (zob. w szczególności zaskarżona decyzja, pkt 18). Skarżąca poprzestała na okazaniu dezaprobaty dla oceny Komisji, nie przedstawiając dowodu lub argumentu wykazującego, iż ta ocena jest błędna.

61 Zdaniem Komisji, jej zawarty w zaskarżonej decyzji wniosek dotyczący właściwego rynku opiera się zarazem na informacjach przekazanych przez skarżącą w złożonej do niej skardze i na wynikach przeprowadzonego przez siebie dochodzenia. Ponadto Komisja wspomina w zaskarżonej decyzji specyficzne dane dotyczące właściwego rynku produktów, w szczególności dotyczące z jednej strony rynków posprzedażowych naprawczych i przeglądowych, a z drugiej strony części składowych i zamiennych (zaskarżona decyzja, pkt 19–26 i przypisy 15, 18–20).

62 Interwenient twierdzi, że Komisja słusznie mogła stwierdzić w pkt 22 zaskarżonej decyzji, że koszt dla klienta usług posprzedażowych w okresie działania zegarków jest niewielki w porównaniu z początkowym kosztem samego zegarka i że jest uznawany przez konsumenta za element stosunkowo pozbawiony znaczenia dla całkowitej ceny. Doświadczenie interwenienta ukazuje, iż koszty usług i napraw nie są bezpośrednią i główną obawą dla nabywcy zegarka. Podobnie, usługi posprzedażowe dla markowych zegarków wysokiej jakości o wysoce technicznym charakterze mają specyficzne cechy, które należy uwzględnić. Każdy zegarek jest złożony z bardzo dużej liczby części, które są różne w przypadku każdego modelu zegarka. Bardzo duże znaczenie mają zatem odpowiednie kwalifikacje, doświadczenie i narzędzia wymagane do naprawy tego typu zegarków.

63 Ponadto interwenient podnosi, że dla każdej marki wysoka jakość usług posprzedażowych i prac naprawczych jest kwestią pierwszorzędną, ponieważ konsumenci postrzegają te usługi jako będące częścią jakości samego zegarka. Zgodnie z doświadczeniem interwenienta cel ten można zapewnić wyłącznie za pomocą szeroko zakrojonych szkoleń, sprzętu, wskazówek i kontroli, które wymagają znaczących nakładów z jego strony.

64 Wobec tego interwenient zgadza się ze stanowiskiem Komisji, że rynki posprzedażowe napraw i części zamiennych nie są odrębnymi rynkami wtórnymi. Przeciwnie chodzi o części dodatkowe rynku pierwotnego podlegające silnej konkurencji, od której są całkowicie zależne.

Ocena Sądu

65 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sprawowana przez sąd Unii kontrola, jakiej poddane jest wykonywanie przez Komisję powierzonych jej w zakresie rozpatrywania złożonych do niej skarg uprawnień dyskrecjonalnych, nie może prowadzić do zastąpienia oceny interesu wspólnotowego dokonanej przez Komisję oceną sądu Unii, lecz ma na celu zbadanie tego, czy sporna decyzja nie została oparta na niedokładnych ustaleniach faktycznych lub czy nie została wydana z naruszeniem prawa oraz tego, czy nie jest dotknięta oczywistym błędem w ocenie lub nadużyciem władzy (wyrok Sądu z dnia 14 lutego 2001 r. w sprawie T-115/99 SEP przeciwko Komisji, Rec. s. II-691, pkt 34; ww. pkt 26 wyrok w sprawie Piau przeciwko Komisji, pkt 81).

66 Podobnie, definicja rozpatrywanego rynku, danego rynku lub właściwego rynku w zakresie, w jakim pociąga ona za sobą konieczność dokonania przez Komisję złożonych ocen ekonomicznych, może być przedmiotem jedynie ograniczonej kontroli ze strony sądu Unii (zob. podobnie wyroki Sądu: z dnia 17 września 2007 r. w sprawie T-201/04 Microsoft przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3601, pkt 482; z dnia 7 maja 2009 r. w sprawie T-151/05 NVV i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz s. II-1219, pkt 53).

67 Z pojęcia właściwego rynku wynika bowiem, iż może na nim istnieć skuteczna konkurencja między produktami stanowiącymi jego część, co zakłada, że wszystkie produkty lub usługi stanowiące część tego samego rynku mogą być w wystarczającym stopniu stosowane zamiennie w celu tego samego zastosowania (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 13 lutego 1979 r. w sprawie 85/76 Hoffmann-La Roche przeciwko Komisji, Rec. s. 461, pkt 28; wyrok Sądu z dnia 30 stycznia 2007 r. w sprawie T-340/03 France Télécom przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-107, pkt 80). Wymienności lub zastępowalności nie ocenia się tylko w świetle obiektywnych cech rozpatrywanych produktów i usług, ale należy również uwzględnić warunki konkurencji oraz strukturę popytu i podaży na rynku (wyrok Trybunału z dnia 9 listopada 1983 r. w sprawie 322/81 Michelin przeciwko Komisji, Rec. s. 3461, pkt 37; wyrok Sądu z dnia 17 grudnia 2003 r. w sprawie T-219/99 British Airways przeciwko Komisji, Rec. s. II-5917, pkt 91).

68 Także z komunikatu Komisji w sprawie definicji rozpatrywanego rynku do celów wspólnotowego prawa konkurencji wynika (Dz.U. 1997, C 372, s. 5, pkt 7), że „właściwy [rozpatrywany] rynek asortymentowy składa się ze wszystkich tych produktów lub usług, które uważane są za zamienne lub za substytuty przez konsumenta, ze względu na właściwości produktów, ich ceny i ich zamierzone stosowanie".

69 Zgodnie z omawianym komunikatem, ocena substytucyjności popytu pociąga za sobą określenie zakresu produktów, które są postrzegane przez konsumenta jako substytuty. Jednym ze sposobów dokonania tego określenia może być eksperyment myślowy, w ramach którego zakłada się niewielką, lecz stałą zmianę względnych cen, oraz ocenia się przypuszczalne reakcje klientów. W pkt 17 tego komunikatu Komisja wyjaśnia:

„Należy odpowiedzieć na pytanie, czy klienci stron przestawią się od razu na [łatwo] dostępne substytuty […] w odpowiedzi na hipotetyczn[y] mały (w zakresie 5–10%), ale stały wzrost cen względnych produktów oraz obszarów rozważanych [względnych cen rozważanych produktów na obszarach, o których mowa]. Jeśli substytucja była wystarczająca, aby uniemożliwić czerpanie korzyści ze wzrostu cen ze względu na spadek sprzedaży, dodatkowe substytuty […] są włączane do właściwego rynku".

70 Ponadto, zgodnie z pkt 56 omawianego komunikatu:

„Istnieją niektóre obszary, gdzie stosowanie powyższych zasad musi być podejmowane z zachowaniem ostrożności. Ma to miejsce w przypadku rozważania rynków pierwotnych oraz wtórnych, w szczególności jeśli zachowanie przedsiębiorstw w danym momencie musi zostać poddane analizie na podstawie art. [82 WE]. Metoda definiowania rynków w tych przypadkach jest taka sama, tj. ocenianie reakcji klientów oparte na ich decyzjach w sprawie kupowania na zmiany cen względnych, ale uwzględniając również ograniczenia substytucji nałożone przez warunki powiązanych rynków. Wąska definicja rynku dla wtórnych produktów, na przykład części zapasowych, może występować, jeśli istotna jest zgodność z produktem pierwotnym. Problemy związane

ze znajdowaniem zgodnego produktu wtórnego łącznie z istnieniem wysokich cen oraz długim okresem użytkowania produktów pierwotnych może spowodować, że wzrost cen względnych produktów wtórnych będzie opłacalny. Mogą [występować] różne definicje rynku, jeśli znacząca substytucja między produktami wtórnymi jest możliwa lub jeśli właściwości produktów pierwotnych [umożliwiają] szybkie i bezpośrednie reakcje ze strony konsumentów na wzrost cen względnych".

71 W danym przypadku przed przeprowadzeniem badania prima facie istnienia praktyk antykonkurencyjnych będących przedmiotem złożonej do niej skargi (zaskarżona decyzja, pkt 27–42) Komisja wskazała, że przypuszcza, iż istnieje pierwotny rynek produktów będący rynkiem luksusowych lub prestiżowych zegarków i dwa rynki posprzedażowe: rynek usług naprawczych i przeglądowych luksusowych lub prestiżowych zegarków oraz rynek części zamiennych dla omawianych zegarków (zaskarżona decyzja, pkt 15). Na podstawie badania prima facie Komisja stwierdziła, że te dwa rynki posprzedażowe nie są oddzielnymi właściwymi rynkami, lecz należy rozważać je wraz z rynkiem pierwotnym (zaskarżona decyzja, pkt 17).

72 Skarżąca zasadniczo wysuwa względem tych stwierdzeń dwa zarzuty szczegółowe. Z jednej strony uważa, że Komisja błędnie zastąpiła pojęciem „luksusowe lub prestiżowe zegarki" pojęcie „zegarki, które opłaca się naprawiać", którego to skarżąca użyła w postępowaniu administracyjnym. Z drugiej strony skarżąca twierdzi, że Komisja błędnie uznała, iż rynek usług naprawczych i przeglądowych zegarków i „rynek części zamiennych" nie są oddzielnymi rynkami, lecz należy badać je łącznie z rynkiem luksusowych lub prestiżowych zegarków. Skarżąca podnosi również, że części zamienne specyficzne dla danych marek nie są zastępowalne, tak że każdy producent zajmuje pozycję monopolisty względem specyficznych części zamiennych, które produkuje.

W przedmiocie pierwszego szczegółowego zarzutu dotyczącego błędnego zastąpienia pojęciem „luksusowe lub prestiżowe zegarki" pojęcia „zegarki, które opłaca się naprawiać"

73 W odniesieniu do pierwszego szczegółowego zarzutu skarżącej należy po pierwsze podnieść, że sama skarżąca wskazała na str. 5 swej skargi złożonej do Komisji, że popyt na części zamienne istnieje tylko w odniesieniu do „drogich zegarków", ponieważ w przypadku awarii tańsze zegarki są zwykle zastępowane innym zegarkiem. Po drugie, w swym piśmie z dnia 30 stycznia 2008 r. skarżąca wskazuje, że „cena nowych" zegarków będących przedmiotem złożonej przez nią do Komisji skargi wynosi 1500–4000 EUR, gdy tymczasem zdaniem biegłego, którego opinię przytacza Komisja w swym tymczasowym stanowisku, podstawową funkcję zegarka, tzn. odmierzanie czasu, w pełni i precyzyjnie spełniają urządzenia, których cena wynosi ok. 25 EUR.

74 Ze względu na to zaś, że ceny zegarków z gamy wskazanej przez skarżącą są 60–160 razy wyższe od ceny najtańszych zegarków, które niemniej jednak spełniają swą podstawową funkcję w niezawodny sposób, Sąd podnosi, że Komisja nie popełniła błędu, uważając, że zegarki będące przedmiotem złożonej do niej skargi są „luksusowymi lub prestiżowymi zegarkami".

75 Wobec tego należy oddalić pierwszy szczegółowy zarzut skarżącej.

W przedmiocie drugiego szczegółowego zarzutu dotyczącego braku odrębnego badania rynku usług naprawczych i przeglądowych zegarków oraz rynku części zamiennych

76 W drugim szczegółowym zarzucie skarżąca krytykuje to, że Komisja nie potraktowała rynku usług naprawczych i przeglądowych zegarków i rynku części zamiennych jako oddzielnych rynków właściwych, lecz zbadała je wraz z rynkiem luksusowych lub prestiżowych zegarków jako całość. Ponadto, skarżąca zarzuca Komisji nieuwzględnienie w zaskarżonej decyzji okoliczności faktycznej, że części zamienne specyficzne dla danych marek nie są dla siebie wzajemnie substytutami.

77 Co się tyczy rynków posprzedażowych, Komisja dokonała w zaskarżonej decyzji następujących ustaleń o charakterze ogólnym:

„d) Rynki posprzedażowe

(17) Jak wyjaśniono w pkt 15 powyżej, Komisja zbadała dwa rynki posprzedażowe: rynek usług posprzedażowych (napraw i przeglądu) oraz rynek części zamiennych, ponieważ obydwa te rynki są uznawane za typowe przykłady rynków posprzedażowych. Ocena prima facie sytuacji na rynku pierwotnym produkcji i sprzedaży luksusowych lub prestiżowych zegarków jak również na rynkach posprzedażowych prowadzi do wniosku, że rynki posprzedażowe nie powinny być uznane za będące odrębnymi właściwymi rynkami produktów, lecz że należy badać je wraz z rynkiem pierwotnym […]

(18) Ponadto, nawet zakładając, iż należy uznać te rynki za będące odrębnymi rynkami właściwymi, okoliczność faktyczna polegająca na tym, że rynek pierwotny zdaje się konkurencyjny, sprawia, że wysoce nieprawdopodobne jest istnienie ewentualnych skutków antykonkurencyjnych. W szczególności podwyżki cen na rynkach posprzedażowych zwykle nie są opłacalne ze względu na ich wpływ na sprzedaż na rynku pierwotnym, poza przypadkami, gdy dochodzi do obniżki cen na rynku pierwotnym w celu zrekompensowania wyższych cen na rynkach posprzedażowych. Wielce prawdopodobne jest zatem, że konkurencja na rynku pierwotnym zapewnia konkurencyjną cenę pakietu produktów i usług zarówno na rynku pierwotnym, jak i na rynkach posprzedażowych (nawet jeżeli klienci nie oparli swego wyboru na dokładnych obliczeniach cyklu życia produktu)".

— W przedmiocie badania dotyczącego rynku części zamiennych

78 Należy najpierw zbadać stwierdzenie Komisji, że rynek części zamiennych dla luksusowych lub prestiżowych zegarków nie stanowi odrębnego rynku właściwego. W tym względzie Komisja stwierdziła, co następuje:

„ii) Części składowe luksusowych lub prestiżowych zegarków i części zamienne do nich

(23) Jak wcześniej wskazano, rynek posprzedażowy części składowych luksusowych lub prestiżowych zegarków zdaje się zależny od rynku pierwotnego omawianych zegarków i z nim ściśle związany. To stwierdzenie jest sprzeczne z wnioskami wyciągniętym przez [skarżącą], która uważa, że rynek części zamiennych jest w danym przypadku rynkiem odrębnym [...]

(24) Komisja ponadto uwzględniła okoliczność faktyczną, że możliwe jest, iż rynek posprzedażowy złożony z produktów wtórnych (części zamiennych) jednej marki produktów pierwotnych nie jest właściwym rynkiem w dwóch sytuacjach: po pierwsze, w przypadku, gdy konsument ma możliwość przestawienia się na produkty wtórne innego producenta i po drugie, w przypadku, gdy może wymienić produkt pierwotny, a zatem uniknąć wyższych cen na rynku posprzedażowym. Niewątpliwie w danym przypadku konsumenci nie są pozbawieni możliwości przestawienia się na inny produkt pierwotny lub wtórny.

(25) Co się tyczy możliwości przestawienia się na produkty wtórne innego producenta, należy stwierdzić, że [skarżąca] nie zdołała dostarczyć pełnego, dokładnego i spójnego wyjaśnienia dotyczącego zakresu zastępowalności części zamiennych do luksusowych lub prestiżowych zegarków.

(26) Jednakże w odniesieniu do możliwości przestawienia się na inny produkt pierwotny, potencjalni nabywcy luksusowych lub prestiżowych zegarków mają pełną swobodę wyboru spośród wielu istniejących marek luksusowych lub prestiżowych zegarków, które konkurują ze sobą. Jeśli idzie o klientów, którzy posiadają już takie zegarki, mają oni co do zasady możliwość wymiany produktu pierwotnego, głównie ze względu na to, że wiele luksusowych lub prestiżowych zegarków może mieć wysoką wartość rezydualną na szeregu rynków artykułów używanych i że koszty związane z wymianą nie pociągają za sobą żadnej inwestycji, takiej jak szkolenie, zmiana przyzwyczajeń, urządzenia, oprogramowanie itd., co tym bardziej ułatwia wymianę. W związku z powyższym, okazuje się, że konsumenci mają do dyspozycji szeroką gamę możliwości przestawienia się, bez ponoszenia nadzwyczajnych kosztów, z jednego produktu pierwotnego na inny".

79 Zgodnie zatem z mającym ogólny charakter twierdzeniem zawartym w pkt 24 zaskarżonej decyzji rynek części zamiennych do produktów pierwotnych danej marki może nie stanowić odrębnego właściwego rynku w dwóch sytuacjach: po pierwsze, w przypadku, gdy konsument może zacząć korzystać z części zamiennych produkowanych przez innego producenta; po drugie, w przypadku, gdy konsument może podjąć decyzję o zakupie innego produktu pierwotnego w celu uniknięcia podwyżki cen na rynku części zamiennych.

80 Należy podnieść, że skarżąca nie kwestionuje tego mającego ogólny charakter stwierdzenia jako takiego. Ponadto Sąd zauważa, iż jest ono zgodne z orzecznictwem przytoczonym w pkt 67 powyżej i z komunikatem w sprawie definicji rynku właściwego do celów wspólnotowego prawa konkurencji, choć pod warunkiem, że zostanie wykazane, iż w przypadku umiarkowanej i stałej podwyżki cen produktów wtórnych decyzję o zakupie innych produktów pierwotnych lub wtórnych podjęłoby wystarczająco dużo konsumentów, tak aby sprawić, że taka podwyżka stałaby się nieopłacalna.

81 Wobec tego należy zbadać przedstawione przez Komisję w zaskarżonej decyzji twierdzenia dotyczące stosowania testu, który zamierzała przeprowadzić w pkt 24 omawianej decyzji.

82 Tytułem wstępu należy zauważyć, że nawet jeśli w pozostałej części zaskarżonej decyzji Komisja uznała „rynek części zamiennych" za jedyny rynek posprzedażowy (zob. w szczególności zaskarżona decyzja, pkt 17, 23), w pkt 24 zaskarżonej decyzji zbadała sytuacje, w których „rynek [części zamiennych] produktów pierwotnych jednej marki" może nie stanowić odrębnego właściwego rynku.

83 Należy zatem stwierdzić, że pkt 24–26 zaskarżonej decyzji dotyczą dwóch częściowo odmiennych aspektów definicji właściwego rynku. W pierwszej kolejności chodzi o kwestię, czy wszystkie części zamienne do luksusowych lub prestiżowych zegarków tworzą jeden rynek, czy też tworzą szereg rynków, a to ze względu na to, iż specyficzne dla danych marek części zamienne stanowią odrębne rynki. Części składowej tej kwestii – możliwości przestawienia się konsumenta na części zamienne produkowane przez innych producentów w celu uniknięcia podwyżki cen stosowanej przez określonego producenta – został poświęcony pkt 25 zaskarżonej decyzji. W drugiej kolejności chodzi o kwestię tego, czy rynek części zamiennych lub szereg rynków części zamiennych należy traktować jak odrębne rynki właściwe lub czy należy badać je wraz z pierwotnym rynkiem luksusowych lub prestiżowych zegarków, jako jedyny ujednolicony rynek właściwy. Części składowej tej kwestii – możliwości przestawienia się konsumenta na inny pierwotny produkt w celu uniknięcia podwyżki cen części zamiennych określonego producenta – został poświęcony pkt 26 zaskarżonej decyzji.

84 W pierwszej kolejności, w odniesieniu do możliwości przestawienia się producenta na części zamienne produkowane przez innych producentów, na początku należy stwierdzić, że w rozumieniu ww. w pkt 67–70 orzecznictwa i komunikatu w sprawie definicji rynku właściwego do celów wspólnotowego prawa konkurencji kwestia istnienia takiej możliwości, a wobec tego – kwestia, czy chodzi o jeden rynek części zamiennych, czy o szereg rynków części zamiennych specyficznych dla danych marek, jest zdeterminowana przede wszystkim istnieniem wystarczającego stopnia zastępowalności części zamiennych produkowanych przez różnych producentów.

85 W tym względzie z brzmienia zaskarżonej decyzji wynika, że Komisja podjęła decyzję o niezajmowaniu wyraźnego stanowiska w odniesieniu do zastępowalności części zamiennych produkowanych przez różnych producentów, ograniczając się do

stwierdzenia w pkt 25 zaskarżonej decyzji, że „[skarżąca] nie zdołała przedstawić pełnego, dokładnego i spójnego wyjaśnienia dotyczącego zakresu i granic zastępowalności części zamiennych do luksusowych lub prestiżowych zegarków".

86 To stanowisko jest sprzeczne z tym zajętym w tymczasowym stanowisku, w którym Komisja wyraźnie stwierdziła, że, ogólnie rzecz biorąc, nie istnieje zastępowalność pomiędzy częściami zamiennymi należącymi do różnych marek ze względu na różnice dotyczące rozmiaru, wzoru i inne czynniki. Zgodnie zatem z tymczasowym stanowiskiem producenci luksusowych lub prestiżowych zegarków są jedynymi dostawcami specyficznych gam części zamiennych dla ich własnych marek.

87 Ponadto interwenient oświadczył, że części składowe każdego zegarka są różne i znaczna liczba części zamiennych do jego zegarków nie może być stosowana wymiennie z częściami produkowanymi przez innych producentów z uwagi na brak zgodności z produktami pierwotnymi.

88 Ponadto z akt sprawy wynika, że skarżąca przedstawiła w trakcie postępowania administracyjnego kopie decyzji szwajcarskich organów ds. konkurencji w sprawie ETA SA Manufacture horlogère suisse (Recueil des décisions et communications des autorités suisses de concurrence, 2005/1, s. 128) i tymczasowe stanowisko niderlandzkiego organu ds. konkurencji w sprawie podobnej do złożonej do Komisji skargi z dnia 12 lipca 2002 r. Niderlandzki organ ds. konkurencji uznał, że „części zamienne do zegarków będących przedmiotem skargi [są] związane z marką i nie [są] zastępowalne", efektem czego istnieje szereg rynków, czyli po jednym rynku specyficznych części zamiennych na każdą z marek. Szwajcarskie organy ds. konkurencji uznały, że części składowe zegarków pasujące do danej rodziny zegarków nie mogą być zastąpione częściami pasującymi do innych rodzin, a zatem – części składowe zamienne produkowane przez ETA należą do szeregu rynków właściwych.

89 Niezależnie od kwestii, czy Komisja powinna uwzględnić te okoliczności w zaskarżonej decyzji lub czy mogą one podać w wątpliwość ocenę Komisji, należy stwierdzić, że nigdzie w zaskarżonej decyzji nie wykazano istnienia możliwości przestawienia się przez konsumenta na części zamienne w celu uniknięcia podwyżki cen części zamiennych. W konsekwencji Komisja, określając rynek właściwy w niniejszym przypadku, nie miała prawa oprzeć się na tym założeniu.

90 Ponadto, nie można wykluczyć, że w przypadku, w którym Komisja podjęłaby decyzję o zajęciu stanowiska w sprawie zastępowalności części zamiennych, doszłaby do wniosku, w szczególności na podstawie oceny zawartej w tymczasowym stanowisku i okoliczności faktycznych przedstawionych w decyzji szwajcarskich organów ds. konkurencji oraz w tymczasowym stanowisku niderlandzkiego organu ds. konkurencji, że, ogólnie rzecz biorąc, nie istnieje zastępowalność pomiędzy częściami zamiennymi należącymi do różnych marek, a zatem – pomiędzy omawianymi częściami nie może występować skuteczna konkurencja, co najmniej w odniesieniu do części specyficznych dla danych marek.

91 W drugiej kolejności należy zbadać stwierdzenie Komisji, zgodnie z którym konsumenci mogą uniknąć podwyżki cen części zamiennych, przestawiając się na inny produkt pierwotny.

92 Po pierwsze, zgodnie z zaskarżoną decyzją, ta możliwość istnieje nawet wówczas, gdy konsument posiada już luksusowy lub prestiżowy zegarek, ponieważ ten zegarek może mieć wysoką wartość rezydualną na rynku artykułów używanych. Ponadto tę możliwość uprzystępnia zdaniem Komisji okoliczność, że skorzystanie z niej nie wymaga w szczególności żadnego szkolenia, żadnej zmiany przyzwyczajeń, żadnych urządzeń ani żadnego oprogramowania.

93 Przede wszystkim należy podnieść, że ze względu na złożoność naprawy i przeglądu zegarków popyt na części zamienne istnieje, co do zasady, nie po stronie użytkowników zegarków, lecz po stronie specjalistów świadczących usługi. Dlatego też z punktu widzenia konsumenta podwyżka cena części zamiennych jest w normalnych warunkach elementem ceny tych usług.

94 Następnie należy stwierdzić, że w ramach analizy, która doprowadziła Komisję do wyciągnięcia wniosku dotyczącego możliwości przestawienia się konsumenta na inny produkt pierwotny, instytucja ta w żaden sposób nie uwzględnia swego zawartego w pkt 22 zaskarżonej decyzji twierdzenia, zgodnie z którym koszt usług posprzedażowych w okresie działania zegarków jest kosztem nieznacznym w porównaniu z początkowym kosztem samego luksusowego lub prestiżowego zegarka i że konsument uznaje go za element stosunkowo pozbawiony znaczenia dla całościowej ceny.

95 W tym względzie z dokumentów przekazanych na żądanie Sądu i z oświadczeń interwenienta wynika, że całkowity koszt usług naprawczych i przeglądowych tych zegarków w okresie dziesięciu lat pozostaje dla większości modeli mniejszy niż 5% ceny zakupu nowego zegarka. Należy ponadto podkreślić, że cena części zamiennych jest w normalnych warunkach elementem składowym tego kosztu, efektem czego stanowi ona jeszcze bardziej ograniczony procent ceny zakupu nowego zegarka. Zdaje się zatem, że umiarkowana podwyżka cen części zamiennych jest, w porównaniu z ceną luksusowego lub prestiżowego nowego zegarka, kwotą, którą można pominąć.

96 Ta okoliczność może zaś sama w sobie podważyć ważność stwierdzenia Komisji dotyczącego możliwości przestawienia się konsumenta na inny produkt pierwotny. Komisja bowiem nie wykazuje, ze konsument może racjonalnie wybrać przestawienie się na inny produkt pierwotny w celu uniknięcia podwyżki usług naprawczych i przeglądowych wynikającej z umiarkowanej podwyżki cen części zamiennych,

uwzględniając okoliczność, że zakup innego produktu pierwotnego powoduje znacznie wyższy koszt.

97 Powołanie się przez Komisję na istnienie rynku zegarków używanych nie może zatuszować tego zaniechania w zakresie oceny. Komisja ogranicza się do wskazania w pkt 26 zaskarżonej decyzji, iż „co do zasady możliwe jest przestawienie się na inny produkt pierwotny, przede wszystkim z uwagi na okoliczność, że wiele luksusowych lub prestiżowych zegarków może mieć wysoką wartość rezydualną na rynku artykułów używanych".

98 W tym względzie Komisja nie twierdzi, że wszystkie luksusowe lub prestiżowe zegarki lub nawet ich większość mają wysoką wartość rezydualną na rynku artykułów używanych. Z zaskarżonej decyzji wynika zaś, że sprzedaż luksusowego lub prestiżowego zegarka po rozsądnej cenie na rynku artykułów używanych jest jedynie ewentualnością. Ponadto, Komisja w żaden sposób nie zbadała kwestii, czy nawet w przypadku sprzedaży na rynku artykułów używanych różnica pomiędzy ceną otrzymaną i ceną zapłaconą za inny zegarek, a zatem – wynikająca ze zmiany zegarka strata poniesiona przez konsumenta – jest nadal niższa niż kwota, którą można by zaoszczędzić, unikając w ten sposób umiarkowanej podwyżki cen części zamiennych danej marki.

99 Należy dodać, że w celu sprzedania zegarka na rynku artykułów używanych należy zasadniczo zapewnić, aby był on w dobrym stanie. Zasadniczo więc konsument musi zlecić naprawę zegarka przed jego sprzedażą, gdyż w przypadku jej niedokonania to nabywca musiałby ponieść koszt takiej naprawy, co odbija się w każdym razie na cenie sprzedaży otrzymanej przez konsumenta. Wobec tego założenie Komisji, iż konsument może uniknąć podwyżki cen części zamiennych, sprzedając swój zegarek na rynku artykułów używanych, pozbawione jest wszelkiej wiarygodności ze względu to, że ewentualna podwyżka cen części zamiennych musi w każdym razie zostać poniesiona przez konsumenta.

100 Wreszcie Komisja uważa w pkt 26 zaskarżonej decyzji, że koszty wymiany na inny pierwotny produkt nie pociągają za sobą żadnej inwestycji takiej jak szkolenie, zmiana przyzwyczajeń, urządzeń lub oprogramowania, co czyni tę wymianę jeszcze łatwiejszą.

101 Należy podnieść w tym względzie, że Komisja zdecydowała się rozważyć rynek części zamiennych z punktu widzenia konsumenta finalnego (użytkownika zegarka). Używanie takiego towaru konsumpcyjnego nie wymaga zaś zwykle żadnej inwestycji w szkolenia, zmiany przyzwyczajeń, urządzeń, oprogramowania. Komisja zatem nie miała podstawy, by uznać, że brak konieczności takich inwestycji ułatwia wymianę na inny produkt pierwotny.

102 Na podstawie powyższych rozważań należy orzec, iż Komisja nie wykazała w pkt 26 zaskarżonej decyzji, że konsumenci posiadający już luksusowe lub prestiżowe zegarki mogą racjonalnie przestawić się na inny produkt pierwotny w celu uniknięcia podwyżki części zamiennych. Okoliczności przedstawione przez Komisję wskazują jedynie czysto teoretyczną możliwość podjęcia decyzji o zamianie produktu pierwotnego, co nie stanowi wykazania w stopniu wystarczającym do celów zdefiniowania właściwego rynku. Definicja tego rynku bowiem opiera się na koncepcji istnienia skutecznej konkurencji, która zakłada, że w przypadku umiarkowanej podwyżki cen części zamiennych wystarczająco dużo konsumentów rzeczywiście zaczęłoby korzystać z innego produktu pierwotnego, tak aby taka podwyżka stała się nieopłacalna (zob. pkt 67, 69, 70 powyżej).

103 Po drugie, należy zbadać skutki zawartego w pkt 26 i w przypisie 27 zaskarżonej decyzji twierdzenia, że potencjalni nabywcy luksusowych lub prestiżowych zegarków mogą swobodnie dokonywać wyboru spośród wielu istniejących marek luksusowych lub prestiżowych zegarków, które konkurują ze sobą. W tym względzie Komisja

wskazała na rozprawie, że wskazane w zaskarżonej decyzji okoliczności dotyczące konsumentów posiadających już zegarki nie stanowią głównej podstawy jej wniosku dotyczącego definicji właściwego rynku. Komisja podnosi, iż powodem, dla którego należy traktować rynek pierwotny i rynki posprzedażowe łącznie jako jeden ujednolicony rynek („rynek systemowy"), jest okoliczność, że konsekwencją podwyżki cen na rynkach posprzedażowych jest przemieszczenie popytu na produkty innych producentów na rynku pierwotnym, co powoduje nieopłacalność takiej podwyżki.

104 Należy podnieść, iż takie postępowanie jest zgodne z orzecznictwem, uwzględniając, że w ramach definicji właściwego rynku nie należy ograniczać się tylko do badania obiektywnych cech rozpatrywanych produktów i usług, ale należy również uwzględnić warunki konkurencji oraz strukturę popytu i podaży na rynku (zob. pkt 67 powyżej).

105 Jednakże z orzecznictwa przytoczonego w pkt 67 powyżej i z komunikatu w sprawie definicji rozpatrywanego rynku wynika, że aby móc traktować rynek pierwotny i rynki posprzedażowe łącznie, ewentualnie jako jeden ujednolicony rynek lub „rynek systemowy", należy wykazać, przy założeniu przyjętym przez Komisję (zob. pkt 103 powyżej), że konsumenci przestawiliby się na inne produkty pierwotne w przypadku umiarkowanej podwyżki cen produktów lub usług należących do rynków posprzedażowych w liczbie wystarczającej, aby uczynić taką podwyżkę nieopłacalną (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 12 grudnia 1991 r. w sprawie T-30/89 Hilti przeciwko Komisji, Rec. s. II-1439, pkt 75). Innymi słowy, wbrew temu, co Komisja proponuje w pkt 26 i w przypisie 27 zaskarżonej decyzji, sama możliwość wyboru przez konsumenta spośród szeregu istniejących marek produktu pierwotnego nie jest wystarczająca, aby traktować rynek pierwotny i rynki posprzedażowe jako jeden rynek, o ile nie zostało ustalone, że wybór ten jest dokonywany na podstawie warunków konkurencji panujących na rynku wtórnym.

106 Tymczasem w danym przypadku Komisja nie wykazała w zaskarżonej decyzji, że podwyżki cen określonego producenta na rynkach posprzedażowych mają jakikolwiek wpływ na wielkość jego sprzedaży na rynku pierwotnym. Przeciwnie, Komisja wielokrotnie podkreśliła, iż koszt usług przeglądowych i naprawczych (zawierający cenę części zamiennych) jest niewielki i pozbawiony znaczenia w porównaniu z początkową ceną samego luksusowego lub prestiżowego zegarka (zob. pkt 94 powyżej). Zgodnie z twierdzeniem Komisji zawartym w przypisie 27 zaskarżonej decyzji, koszt ten jest niewielki w porównaniu z ceną początkową, nawet jeżeli uwzględniony zostaje cały okres działania produktu, a zatem jest mało prawdopodobne, aby potencjalni nabywcy obliczali ten koszt dla całego okresu działania pierwotnego produktu. Komisja stwierdza w tym samym przypisie, że „konsument nie uznaje kosztu usług posprzedażowych za kryterium wyboru zegarka".

107 Wobec tego z powyższych rozważań wynika, iż Komisja nie wykazała tego, że konsumenci posiadający już luksusowe lub prestiżowe zegarki mogą racjonalnie przestawić się na inny produkt pierwotny w celu uniknięcia podwyżki cen części zamiennych ani tego, że, ogólnie rzecz biorąc, cena części zamiennych ma wpływ na konkurencję pomiędzy produktami pierwotnymi. W konsekwencji Komisja nie wykazała, że umiarkowane podwyższenie cen części zamiennych przez określonego producenta powoduje przeniesienie się popytu na zegarki innych producentów, powodując nieopłacalność takiej podwyżki. Komisja popełniła zatem oczywisty błąd w ocenie, badając je łącznie jako będące częścią jednego rynku.

108 Za przyjęciem tego wniosku przemawia też okoliczność faktyczna polegająca na tym, że, jak wynika z decyzji szwajcarskich organów ds. konkurencji w sprawie ETA SA Manufacture horlogère suisse, ETA jest największym producentem części składowych i zamiennych do zegarków szwajcarskich – w tym do zegarków luksusowych i prestiżowych. Jednakże ta spółka nie produkuje całych zegarków. Tymczasem zgodnie z orzecznictwem, w przypadku gdy pewne podmioty gospodarcze są wyspecjalizowane w danej dziedzinie i prowadzą działalność tylko na rynku posprzedażowym rynku pierwotnego, stanowi to samo w sobie istotną wskazówkę co do istnienia specyficznego rynku (zob. podobnie ww. w pkt 105 wyrok w sprawie Hilti przeciwko Komisji, pkt 67).

109 Wobec tego należy uznać, że nie można wykluczyć, iż w braku tego błędu i w przypadku, gdy Komisja uwzględniłaby swe zawarte w tymczasowym stanowisku twierdzenie dotyczące mającego ogólny charakter braku zastępowalności pomiędzy częściami zamiennymi należącymi do różnych marek, jak również okoliczności przedstawione w tym względzie przez skarżącą (zob. pkt 86, 88, 89 powyżej), doszłaby do wniosku, że istniały odrębne rynki właściwe, na które składają się części zamienne specyficzne dla danych marek, w zależności od ich zastępowalności.

— W przedmiocie badania dotyczącego rynku usług naprawczych i przeglądowych

110 Co się tyczy rynku usług naprawczych i przeglądowych zegarków, należy zbadać kwestię, czy zawarte w pkt 17 zaskarżonej decyzji twierdzenie Komisji, zgodnie z którym omawiany rynek nie powinien być traktowany jak odrębny rynek właściwy, jest uzasadnione rozważaniami zawartymi w pkt 19–22 zaskarżonej decyzji.

111 We wspomnianych wyżej ustępach Komisja stwierdziła, co następuje:

„(i) Przegląd i naprawa zegarków

(19) Zdaje się, że naturalna ewolucja rynku związana z pojawieniem się popytu na złożone mechanizmy w sektorze luksusowych lub prestiżowych zegarków do-

prowadziła większość grup producentów takich zegarków do zmiany ich polityki i do zezwalania na przegląd i naprawę tego typu zegarków jedynie w ramach ich systemu selektywnej dystrybucji. W okresie ostatnich dwudziestu lat producenci luksusowych lub prestiżowych zegarków kolejno, w zależności od priorytetowego znaczenia przyznawanego przez każdego indywidualnego producenta segmentowi produktów luksusowych, przyjmowali tę specyficzną strategię w odniesieniu do świadczenia usług.

(20) Komisja zauważa, że producenci zegarków uznają przegląd i naprawę posprzedażową za usługę dodatkową względem dystrybucji zegarków, o czym świadczy w szczególności wysokość przychodów producentów zegarków na tym rynku. Ta kwota nie jest znaczna i stanowi przeciętnie niewielką część całości uzyskanych przychodów. Ponadto producenci luksusowych lub prestiżowych zegarków postrzegają utworzenie wysokiej, jednolitej i jednakowej jakości sieci usług posprzedażowych za podstawowy element konieczny ze względu na popyt ze strony klientów i za mającą podstawowe znaczenie część ich strategii konkurencji na rynku pierwotnym. Zdaniem producentów produkt pierwotny straciłby wartość w oczach klientów, jeżeli jego wizerunek był kojarzony z jakimkolwiek innym elementem niż z zaawansowanym technicznie przeglądem posprzedażowym właściwym dla danej marki, dokonanym bądź przez samych producentów zegarków, bądź przez upoważnione centra usługowe.

(21) Co się tyczy zegarmistrzów prowadzących własne zakłady naprawy zegarków, wydaje się, iż nie zawsze są w stanie spełnić dotyczące jakości wymogi selekcji ustalone przez producentów zegarków dla ich upoważnionych warsztatów naprawy […]. Ponadto, zdaniem niektórych producentów zegarków, do 30% napraw wykonanych w ich centrach usług posprzedażowych dotyczy uszkodzeń, do których doszło w wyniku niewłaściwych i wadliwych napraw wykonanych przez zegarmistrzów prowadzących zakłady naprawy zegarków, którzy nie posiadają odpowiedniej wiedzy i właściwych kompetencji.

(22) Należy również podnieść, iż inną szczególną cechą omawianego produktu jest to, że koszt ponoszony przez klienta korzystającego z usług posprzedażowych w czasie całego cyklu życia luksusowego lub prestiżowego zegarka jest minimalny w porównaniu z początkowym kosztem samego zegarka i że klient zatem uzna go za stosunkowo niewielki w odniesieniu do ogólnej ceny »pakietu«".

112 Po pierwsze, należy przypomnieć (zob. pkt 108 powyżej), że w przypadku, gdy niektóre podmioty gospodarcze są wyspecjalizowane i prowadzą działalność wyłącznie na rynku związanym z rynkiem pierwotnym lub na rynku posprzedażowym, stanowi to samo w sobie istotną wskazówkę co do istnienia specyficznego rynku.

113 Tymczasem skarżąca podniosła w trakcie postępowania administracyjnego, że okoliczność, iż działający na własny rachunek zegarmistrze, którzy stanowią grupę zawodową, wykonują działalność na rynku zegarków, lecz tylko na rynku usług naprawczych lub przeglądowych zegarków, jest sama w sobie wskazówką przemawiającą za istnieniem odrębnego rynku wspomnianych usług. Komisja nie uwzględniła tej przedłożonej przez skarżącą istotnej wskazówki.

114 Po drugie, należy zauważyć, że nawet, jeśli okoliczności danej sprawy są bardzo specyficzne ze względu na kwestię, iż chodzi z jednej strony o rynek produktów, a z drugiej strony o rynek usług posprzedażowych, Komisja nie może zostać zwolniona z obowiązku uwzględnienia orzecznictwa dotyczącego definicji właściwego rynku, gdy decyduje się na rozważanie rynku posprzedażowego łącznie z rynkiem pierwotnym jako ewentualnie jednego właściwego rynku.

115 Tymczasem, z wyjątkiem informacji, zgodnie z którą koszt usług posprzedażowych jest minimalny w porównaniu z początkowym kosztem luksusowego lub prestiżowego zegarka, żadna z uwag przedstawionych przez Komisję w pkt 19–22 zaskarżonej decyzji nie ma związku z czynnikami, o których mowa w ww. w pkt 67 orzecznictwie, ani też z czynnikami, o których mowa w komunikacie w sprawie definicji rynku właściwego (zob. pkt 68–70 powyżej).

116 Ponadto należy podnieść, że Komisja nie przeprowadziła analizy, którą uznała za najbardziej znaczącą, jeśli chodzi o rynek lub rynki części zamiennych, a mianowicie, odpowiednio, analizy mającej na celu określenie, czy konsumenci mogą uniknąć podwyżki cen usług naprawczych lub przeglądowych, przestawiając się na produkty pierwotne innych producentów.

117 Po trzecie, należy przypomnieć, że zgodnie z pkt 22 zaskarżonej decyzji koszt usług posprzedażowych jest niewielki w porównaniu z początkowym kosztem samego zegarka i że zgodnie z treścią przypisu 27 zaskarżonej decyzji „konsument nie uznaje kosztu usług posprzedażowych za kryterium wyboru zegarka".

118 Wobec tego, biorąc pod uwagę te okoliczności i ponieważ w zaskarżonej decyzji nie wykazano w inny sposób, że ww. w pkt 67–70 wymogi ustanowione w orzecznictwie i w komunikacie w sprawie definicji rynku właściwego zostały uwzględnione, Sąd stoi na stanowisku, że Komisja nie wykazała tego, że umiarkowana podwyżka cen na rynku usług powoduje przemieszczenie popytu na rynku luksusowych lub prestiżowych zegarków, które może spowodować nieopłacalność takiej podwyżki ani tego,

że, ogólnie rzecz biorąc, ceny usług wpływają na konkurencję pomiędzy produktami pierwotnymi.

119 Wynika z tego, iż Komisja nie mogła stwierdzić, w oparciu o względy, które przedstawiła w pkt 19–22 zaskarżonej decyzji, że rynek usług naprawczych lub przeglądowych zegarków nie stanowi odrębnego właściwego rynku, lecz, przeciwnie, należy badać go łącznie z rynkiem luksusowych lub prestiżowych zegarków. Tak więc Komisja popełniła w tym względzie oczywisty błąd w ocenie.

120 Z uwagi na to, iż ustalenia Komisji, że rynek usług naprawczych lub przeglądowych zegarków i rynek lub rynki części zamiennych nie stanowią właściwych rynków, które należy zbadać odrębnie, dotknięte są oczywistym błędem w ocenie, należy zbadać, czy pomimo tych uchybień Komisja miała prawo stwierdzić, że nie istniał interes wspólnotowy wystarczający, aby kontynuować dochodzenie.

121 Z zaskarżonej decyzji jasno wynika, że wśród głównych argumentów przedstawionych na poparcie wniosku Komisji dotyczącego braku takiego interesu wymieniane jest niewielkie prawdopodobieństwo istnienia naruszeń art. 81 WE i 82 WE. Tak więc należy zbadać, czy błędna definicja właściwego rynku mogła mieć wpływ na ustalenia Komisji dotyczące prawdopodobieństwa istnienia naruszeń wspólnotowych reguł konkurencji.

3. *W przedmiocie naruszenia art. 81 WE*

Argumenty stron

122 Skarżąca twierdzi, że producenci szwajcarskich zegarków zawarli faktycznie porozumienie w celu wyeliminowania osób prowadzących własne zakłady naprawy zegarków ze wspólnotowego rynku usług przeglądowych i naprawczych zegarków, naruszając w ten sposób art. 81 WE. Ponadto skarżąca uważa, że Komisja popełniła błąd, uznając, iż praktyka polegająca na odmowie dostarczania osobom prowadzącym własne zakłady naprawy zegarków części zamiennych stanowi system selektywnej dystrybucji objęty jednym z wyłączeń grupowych przyznanych w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 2790/1999.

123 Jeśli chodzi o pkt 27 i 28 zaskarżonej decyzji, w których Komisja utrzymuje, że nie znalazła żadnego dowodu na istnienie uzgodnionych praktyk, skarżąca podnosi, iż na istnienie takich praktyk zwykle nie wskazują dowody bezpośrednie, lecz te wynikające z okoliczności faktycznych. Tymczasem w niniejszej sprawie w toku postępowania administracyjnego skarżąca przekazała szereg wskazówek w tym względzie. Wskazała ona, po pierwsze, że większość szwajcarskich producentów zegarków przerwała dostawy części zamiennych w danym okresie, po drugie, iż prawie wszyscy producenci, przeciwko którym skierowana była złożona do Komisji skarga, należą do dobrze zorganizowanych „grup" producentów i, po trzecie, że wszyscy wspomniani producenci spotykali się regularnie w celu omawiania kwestii dotyczących strategii jako członkowie Fédération horlogère suisse (FHS). Tymczasem Komisja nie uwzględniła owych okoliczności i ograniczyła się do zakwestionowania długości okresu, podczas którego szwajcarscy producenci zegarków faktycznie odmawiali dalszego dostarczania części zamiennych (zaskarżona decyzja, pkt 16). Nawet to ostatnie twierdzenie Komisji jest nieuzasadnione, ponieważ skarżąca przekazała Komisji dokument wskazujący na występującą swego czasu koncentrację odmów zakwestionowanych w danym państwie członkowskim.

124 W każdym razie, zdaniem skarżącej, Komisja błędnie stwierdziła, że omawiana praktyka mogła zostać objęta wyłączeniem ze stosowania art. 81 WE ust. 1 WE, ponieważ przesłanki przewidziane w art. 81 ust. 3 WE, takie jak te wyszczególnione w rozporządzeniu nr 2790/1999, nie zostały spełnione.

125 Komisja twierdzi, jak wyjaśniła w pkt 27 i 28 zaskarżonej decyzji, iż w trakcie dochodzenia nie napotkała żadnego dowodu na istnienie uzgodnionych praktyk lub porozumienia pomiędzy producentami luksusowych lub prestiżowych zegarków. Skarżąca zdaniem Komisji nie przekazała jej żadnej wiarygodnej informacji, na której mogłaby się oprzeć, aby wykazać naruszenie art. 81 WE. Wręcz przeciwnie – skarżąca nie podważa tego, że pierwotny rynek zegarków jest konkurencyjny.

126 Jeśli chodzi o przedstawiony przez skarżącą dokument dotyczący występującej swego czasu koncentracji odmów, Komisja podkreśla, że został on sporządzony przez samą skarżącą bez podania szczegółowego źródła i dotyczy tylko jednego państwa członkowskiego. Ma ona zatem słabą moc dowodową. W każdym razie ukazuje stopniowe odmawianie dostarczania części zamiennych do zegarków od 1985 r. do 2008 r., odzwierciedlające naturalny rozwój rynku.

127 Komisja utrzymuje, że system selektywnej dystrybucji wdrożony przez producentów szwajcarskich zegarków jest zgodny z przepisami rozporządzenia nr 2790/1999 i nie istnieje żaden dowód na istnienie praktyk sprzecznych z art. 4 lit. a) rzeczonego rozporządzenia. Okoliczność, że producenci szwajcarskich zegarków zmienili praktykę, skłaniając się ku systemowi selektywnej dystrybucji opartemu na kryteriach jakościowych, wynika w całości z dynamiki rynku i odpowiada potrzebom konsumentów, jak również celowi producentów, którzy chcą zapewniać usługi najlepszej jakości.

128 Interwenient podnosi, że twierdzenie skarżącej dotyczące koncentracji odmów w czasie – trwające przez „mniej więcej dwa lata" przed złożeniem skargi do Komisji – jest nieprawidłowe z materialnego punktu widzenia.

129 Ponadto interwenient przyłącza się do stwierdzenia Komisji, że jakość usług posprzedażowych świadczonych przez osoby posiadające własne zakłady naprawy zegarków jest przedmiotem większej ilości skarg niż jakość napraw dokonywanych przez upoważnionych sprzedawców detalicznych lub przez samego producenta.

Ocena Sądu

130 W pierwszej kolejności jeśli chodzi o szczegółowy zarzut skarżącej dotyczący istnienia porozumienia między producentami szwajcarskich zegarków, należy wskazać, iż skarżąca nie zdołała wykazać, iż przedstawione w pkt 28 zaskarżonej decyzji stwierdzenie Komisji, że skarżąca nie przedstawiła żadnego dowodu na istnienie kartelu lub uzgodnionej praktyki zmierzających do wykluczenia działających na własny rachunek zegarmistrzów z rynku usług naprawczych lub przeglądowych luksusowych lub prestiżowych zegarków, narusza prawo.

131 W szczególności należy podnieść, że z dokumentu zatytułowanego „Rozpowszechnianie się odmowy" wynika, iż w 1985 r. tylko 3 marki odmówiły dostarczenia części zamiennych, podczas gdy w 1990 r. liczba ta wzrosła do 5, w 1995 r. do 15, w 2000 r. do 35, w 2005 r. do 38 i wreszcie w 2008 r. liczba ta wynosiła 50.

132 Wobec tego należy stwierdzić, iż nawet ten sporządzony przez skarżącą dokument potwierdza stanowisko Komisji, zgodnie z którym rozpowszechnianie się odmowy nie było wynikiem kartelu, lecz szeregu niezależnych decyzji handlowych podjętych przez producentów szwajcarskich zegarków.

133 W drugiej kolejności skarżąca podnosi, że praktyka selektywnej dystrybucji części zamiennych – której stosowanie pociąga za sobą odmowę dostarczenia omawianych części działającym na własny rachunek zegarmistrzom oraz zakazanie przedsiębiorstwom włączonym do sieci dostarczania wspomnianych części podmiotom nienależącym do sieci – jest praktyką sprzeczną z art. 81 WE i nie powinna korzystać z wyłączeń grupowych ustanowionych w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 2790/1999.

134 Należy przypomnieć, że art. 2 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia stanowi, co następuje:

„Zgodnie z art. 81 ust. 3 [WE] oraz […] z zastrzeżeniem przepisów niniejszego rozporządzenia niniejszym uznaje się, że art. 81 ust. 1 [WE] nie ma zastosowania do porozumień lub praktyk uzgodnionych zawieranych między dwoma lub większą liczbą przedsiębiorstw, z których każde działa w ramach porozumienia na różnym szczeblu łańcucha produkcji lub dystrybucji, i odnoszących się do warunków, zgodnie z którymi strony mogą kupować, sprzedawać i odsprzedawać niektóre towary lub usługi (»porozumienia wertykalne«).

Niniejsze wyłączenie stosuje się w zakresie, w jakim takie porozumienia zawierają ograniczenia konkurencji wchodzące w zakres art. 81 ust. 1 [WE] (»ograniczenia wertykalne«)".

135 Zgodnie z art. 3 tego samego rozporządzenia „[…] wyłączenie przewidziane w art. 2 stosuje się pod warunkiem, że udział dostawcy w odnośnym rynku, na którym sprzedaje on towary lub usługi kontraktowe, nie przekracza 30%”.

136 Ponadto zgodnie z ust. 94 wytycznych w sprawie ograniczeń wertykalnych (Dz.U. 2000, C 291, s. 1):

„Jeżeli dostawca wytwarza zarówno oryginalny sprzęt, jak i części zamienne do niego, ten dostawca jest często jedynym lub największym dostawcą na rynku wtórnym części zamiennych. […] Właściwym rynkiem dla stosowania rozporządzenia [nr 2790/1999] może być rynek oryginalnego sprzętu z uwzględnieniem części zamiennych lub oddzielny rynek oryginalnego sprzętu oraz rynek wtórny, w zależności od okoliczności sprawy, takich jak skutki danych ograniczeń, okres funkcjonowania sprzętu i wielkość kosztów naprawy lub wymiany części”.

137 W niniejszym przypadku w pkt 33 zaskarżonej decyzji Komisja stwierdziła w tym względzie, co następuje:

„[…] Jak to zostało uprzednio wyjaśnione, analiza przeprowadzona przez Komisję do celów niniejszego postępowania doprowadziła do wniosku, że rynku posprzedażowego części zamiennych nie można postrzegać jako rynku odrębnego od rynku pierwotnego. Należy w konsekwencji ocenić siłę danego producenta zegarków na całym rynku i w szczególności uwzględnić jego pozycję i siłę na rynku pierwotnym. Dlatego też biorąc pod uwagę fakt, iż żaden z producentów zegarków będących przedmiotem złożonej do Komisji skargi nie wydaje się zajmować pozycji dominującej na rynku pierwotnym ani nie posiadać przekraczającego 30% udziału w nim, zdaje się, iż mogą zostać objęci zakresem stosowania rozporządzenia o wyłączeniach grupowych”.

138 Należy przypomnieć, że nie można wykluczyć, iż w przypadku, gdy Komisja nie popełniłaby oczywistego błędu w ocenie, o którym mowa w pkt 107 powyżej, doszłaby do wniosku, że części zamienne specyficzne dla danych marek stanowią odrębne właściwe rynki z uwagi na ich brak zastępowalności.

139 Niemniej jednak zaskarżona decyzja nie zawiera żadnego dowodu na okoliczność, że udział w rynku producentów szwajcarskich zegarków nie przekracza 30% również na rynkach części zamiennych specyficznych dla danej marki.

140 W tych okolicznościach nie można wykluczyć, że gdyby Komisja nie popełniła oczywistego błędu w ocenie, o którym mowa w pkt 107 powyżej, i w przypadku, gdyby powtórzyła ona w zaskarżonej decyzji swe stwierdzenie zawarte w stanowisku tymczasowym, zgodnie z którym producenci luksusowych lub prestiżowych zegarków byli jedynymi dostawcami specyficznych gam części zamiennych dla ich własnych marek, mogłaby uznać, że wyłączenie przyznane w rozporządzeniu nr 2790/1999 nie ma zastosowania ze względu na przepis zawarty w art. 3 tego rozporządzenia.

141 Ponadto należy podkreślić, że w pkt 43 zaskarżonej decyzji zatytułowanym „Wnioski" i dotyczącym nieznacznego prawdopodobieństwa, iż systemy selektywnej dystrybucji naruszają art. 81 ust. 1 WE, Komisja nie wskazuje na żadną inną okoliczność niż możliwość zastosowania wyłączeń na podstawie rozporządzenia nr 2790/1999. Wobec tego Sąd zauważa, iż wspominana okoliczność miała rozstrzygające znaczenie w tym względzie.

142 W związku z tym należy uznać, że ww. w pkt 107 oczywisty błąd w ocenie ma również skutki dla wyciągniętego przez Komisję wniosku o nieznacznym prawdopodobieństwie istnienia naruszenia art. 81 WE.

4. *W przedmiocie naruszenia art. 82 WE*

Argumenty stron

143 Skarżąca twierdzi, jeśli chodzi o zawarte w pkt 39–42 zaskarżonej decyzji twierdzenia Komisji, że przyznała ona w tymczasowym stanowisku istnienie pozycji dominującej lub monopolu każdego z producentów szwajcarskich zegarków w odniesieniu do części zamiennych specyficznych dla jego marki. Odmawiając dalszego dostarczania swoich części zamiennych, wspomniani producenci popełnili nadużycie.

144 Zdaniem skarżącej okoliczność, że rynek szwajcarskich zegarków jest, jak twierdzi Komisja, rynkiem konkurencyjnym, nie ma wpływu na warunki konkurencji na rynku usług przeglądowych i naprawczych, który należało uznać w niniejszym przypadku za odrębny rynek właściwy. Skarżąca wskazuje, że ten ostatni rynek nie jest już konkurencyjny z wyjątkiem pewnego stopnia rezydualnej konkurencji pomiędzy osobami prowadzącymi własne zakłady naprawy zegarków i producentami szwajcarskich zegarków. Praktyka producentów szwajcarskich zegarków polegająca na odmowie dalszego dostarczania części zamiennych zmierza do wyeliminowania nawet tej rezydualnej konkurencji.

145 Komisja podkreśla, iż zgodnie z jej analizą rynkiem pierwotnym jest rynek zegarków, od którego całkowicie zależny jest rynek posprzedażowy części zamiennych do zegarków. Rynek zegarków okazał się wystarczająco konkurencyjny i żadna okoliczność nie potwierdza istnienia zbiorowej pozycji dominującej producentów szwajcarskich zegarków ani, a fortiori, jej nadużycia.

146 Interwenient twierdzi, że nie zajmuje pozycji dominującej na rynku pierwotnym. Podobnie nie zachodzą przesłanki konieczne do stwierdzenia istnienia zbiorowej pozycji dominującej.

Ocena Sądu

147 Komisja zauważa w pkt 41 zaskarżonej decyzji, co następuje:

„[W] odniesieniu do rynków posprzedażowych ustalono już, iż nie wydaje się prawdopodobne, że stanowią one rynek, który należy oceniać odrębnie, a więc kwestii pozycji dominującej na tych rynkach nie należy oceniać odrębnie od rynku pierwotnego".

148 Komisja twierdzi w pkt 44 zaskarżonej decyzji zatytułowanym „Wnioski", co następuje:

„Analiza doprowadziła prima facie do wniosku, że rynki posprzedażowe nie stanowią odrębnych rynków w niniejszej sprawie i zatem nie wydaje się, aby istniała zbiorowa ani indywidualna pozycja dominująca na badanych rynkach posprzedażowych. W braku pozycji dominującej kwestia istnienia nadużycia jest pozbawiona jakiegokolwiek znaczenia".

149 Jak zatem zauważono w pkt 109 powyżej, nie można wykluczyć, iż w braku popełnienia ww. w pkt 107 oczywistego błędu w ocenie, Komisja uznałaby, że części

zamienne specyficzne dla marek stanowią odrębne właściwe rynki, z uwagi na ich brak zastępowalności.

150 Należy zauważyć, że zaskarżona decyzja nie zawiera żadnej analizy dotyczącej pozycji, jaką producenci szwajcarskich zegarków zajmują na rynkach części zamiennych specyficznych dla ich własnej marki. Tak więc w zaskarżonej decyzji, Komisja nie odeszła od swego zawartego w tymczasowym stanowisku twierdzenia, że producenci luksusowych lub prestiżowych zegarków są jedynymi dostawcami specyficznych gam części zamiennych dla ich własnych marek, ani nie zajęła stanowiska w odniesieniu do twierdzenia skarżącej, że producenci szwajcarskich zegarków zajmują pozycję dominującą na rynkach części zamiennych specyficznych dla ich własnych marek.

151 Wobec tego nie można wykluczyć, że jeśli Komisja doszłaby do wniosku, że istniały odrębne rynki właściwe, na które składały się części zamienne specyficzne dla danych marek, i zbadałaby następnie pozycję szwajcarskich producentów zegarków na tych rynkach, powtórzyłaby swe zawarte w tymczasowym stanowisku twierdzenie, iż producenci luksusowych lub prestiżowych zegarków są jedynymi dostawcami specyficznych gam części zamiennych dla ich własnych marek. Wobec tego nie można wykluczyć, że na tej podstawie ustaliłaby, że wspomniani producenci zajmują pozycję dominującą, a nawet – monopolistyczną, przynajmniej w odniesieniu do pewnych gam ich części zamiennych, które stanowią właściwe rynki.

152 Ze względu na to, że Komisja, w celu stwierdzenia nieznacznego prawdopodobieństwa istnienia naruszenia art. 82 WE, oparła się na braku pozycji dominującej producentów szwajcarskich zegarków, oczywisty błąd w ocenie popełniony przez nią w kontekście definicji właściwego rynku pociąga za sobą również taki sam skutek dla tego wnioskowania.

5. *W przedmiocie oceny interesu wspólnotowego wystarczającego do kontynuowania dochodzenia*

Argumenty stron

153 Skarżąca uważa, że zawarte w pkt 9 zaskarżonej decyzji twierdzenia Komisji dotyczące ograniczonego wpływu zarzucanego naruszenia na funkcjonowanie wspólnego rynku, złożoności dochodzenia, którego przeprowadzenia domaga się składająca skargę, i ograniczonego prawdopodobieństwa ustalenia popełnienia naruszeń, są błędne lub przynajmniej nie są poparte żadnym dowodem ani żadnym argumentem. W szczególności skarżąca uważa, że błędne jest twierdzenie dotyczące ograniczonego wpływu domniemanych naruszeń na funkcjonowanie wspólnego rynku, biorąc pod uwagę perspektywę zniknięcia w Unii zawodu rzemieślniczego.

154 Ponadto skarżąca twierdzi, że w pkt 14 zaskarżonej decyzji Komisja, uznając, że „nie jest przekonana, iż rynek luksusowych lub prestiżowych zegarków jest właściwym rynkiem (pierwotnym) w niniejszym przypadku", zachowuje jednakże tę definicję jako podstawę swej oceny. Podobnie, nie definiując właściwego rynku, Komisja nie mogłaby, nie popełniając błędu logicznego, dojść do wniosku, że „nie ma żadnej wskazówki dotyczącej tego, iż działanie tego rynku byłoby zakłócone".

155 Komisja nie uwzględniła również zdaniem skarżącej faktu, że zarzucane zachowanie antykonkurencyjne dotyczy wszystkich państw członkowskich, efektem czego jest ona instytucją odpowiednią, aby przyjąć środki przywracające zdrową konkurencję na wspólnym rynku. Skarżąca przytacza orzecznictwo dotyczące kwestii, czy odsyłając składającego skargę do Komisji do sądu krajowego, Komisja uwzględniła zakres ochrony, jaki sąd ten może przyznać. Tymczasem w niniejszym przypadku decyzja jednego organu władzy lub rozstrzygnięcie jednego sądu krajowego nie może naprawić nieprawidłowości w zakresie konkurencji, w szczególności ze względu na to, że

nie wszystkie marki szwajcarskich zegarków mają swe przedstawicielstwa we wszystkich państwach członkowskich.

156 Komisja odsyła do ww. w pkt 28 wyroku w sprawie Ufex i in. przeciwko Komisji (pkt 79). Komisja powołuje się na fakt, że interes wspólnotowy wystarczający, aby kontynuować dochodzenie, należy oceniać na podstawie kryterium zrównoważenia. Stosując to kryterium, jest ona w stanie wyciągnąć wniosek, że złożona do niej skarga nie przedstawia interesu wspólnotowego wystarczającego, aby kontynuować dochodzenie w jej sprawie i to ze względu na jeden tylko czynnik lub połączenie różnego rodzaju czynników. Ze względu na to, że ocena interesu wspólnotowego, który przedstawia złożona do Komisji skarga, jest wypadkową okoliczności każdej sprawy, nie należy ani ograniczać ilości kryteriów oceny, do których Komisja może się odnieść, ani odwrotnie, narzucać, by odwoływała się wyłącznie do niektórych kryteriów.

Ocena Sądu

157 Z utrwalonego orzecznictwa wynika, że jeśli Komisja zdecyduje się przyznać różne priorytety skargom złożonym do Komisji, może określić kolejność, w jakiej skargi będą rozpoznawane, oraz jest uprawniona do powołania się na interes wspólnotowy w odniesieniu do określonej praktyki jako na jedno z kryteriów ustalania priorytetów (ww. w pkt 27 wyrok Tremblay i in. przeciwko Komisji, pkt 60; zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 18 września 1992 r. w sprawie T-24/90 Automec przeciwko Komisji, Rec. s. II-2223, pkt 83–85).

158 W ocenie tego, czy dalsze badanie sprawy leży w interesie wspólnotowym, Komisja powinna wziąć pod uwagę okoliczności faktyczne i prawne sprawy, w szczególności zaś te, które zostały jej przedstawione w złożonej do niej skardze. Musi ona

w szczególności wyważyć znaczenie wpływu, jaki zarzucane naruszenie może wywrzeć na funkcjonowanie wspólnego rynku, prawdopodobieństwo jego ustalenia i zakres środków dochodzeniowych koniecznych do jak najlepszego wykonania jej zadania polegającego na zapewnieniu przestrzegania art. 81 WE i 82 WE (zob. podobnie wyroki: ww. w pkt 157 w sprawie Automec przeciwko Komisji, pkt 86; ww. w pkt 27 w sprawie Tremblay i in. przeciwko Komisji, pkt 62; ww. w pkt 27 w sprawie Sodima przeciwko Komisji, pkt 46).

159 W tym względzie do Sądu należy ustalenie w szczególności, czy z decyzji wynika, że Komisja wyważyła znaczenie wpływu, jakie zarzucane naruszenie może wywrzeć na funkcjonowanie wspólnego rynku, prawdopodobieństwo jego ustalenia i zakres środków dochodzeniowych koniecznych do jak najlepszego wykonania jej zadania polegającego na zapewnieniu przestrzegania art. 81 WE i 82 WE (zob. ww. w pkt 27 wyrok w sprawie Sodima przeciwko Komisji, pkt 46 i przytoczone tam orzecznictwo).

160 Ponadto należy przypomnieć orzecznictwo przytoczone w pkt 65 powyżej, zgodnie z którym sprawowana przez sąd Unii kontrola, jakiej poddane jest wykonywanie przez Komisję powierzonych jej w zakresie rozpatrywania złożonych do niej skarg uprawnień dyskrecjonalnych, nie może prowadzić do zastąpienia oceny interesu wspólnotowego dokonanej przez Komisję oceną sądu Unii, lecz ma na celu zbadanie tego, czy sporna decyzja nie została oparta na niedokładnych ustaleniach faktycznych oraz tego, czy nie została wydana z naruszeniem prawa oraz czy nie jest dotknięta oczywistym błędem w ocenie lub nadużyciem władzy.

161 Wreszcie należy również przypomnieć, że oczywisty błąd w ocenie nie może uzasadniać stwierdzenia nieważności spornej decyzji, jeśli w konkretnych okolicznościach danego przypadku nie mógł on mieć decydującego wpływu na wynik (wyrok Sądu z dnia 12 września 2007 r. w sprawie T-60/05 UFEX i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3397, pkt 77; zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 14 maja 2002 r. w sprawie T-126/99 Graphischer Maschinenbau przeciwko Komisji, Rec. s. II-2427, pkt 48, 49). Ponadto, w celu wywiązania się ze spoczywającego na niej obowiązku uzasadnienia

wystarczy, aby Komisja przedstawiła fakty i wnioski prawne o zasadniczym znaczeniu dla decyzji (zob. wyrok Sądu z dnia 4 września 2009 r. w sprawie T-211/05 Włochy przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2777, pkt 68 i przytoczone tam orzecznictwo).

162 Wobec tego należy zbadać w świetle systematyki zaskarżonej decyzji znaczenie wniosków, które, z uwagi na nieuwzględnienie istotnych okoliczności, zostały niewystarczająco uzasadnione (zob. pkt 49 powyżej), pomimo obowiązku uważnego zbadania przez Komisję wszystkich okoliczności faktycznych i prawnych, o których została ona poinformowana przez składającego do niej skargę (zob. pkt 33 powyżej) i w trakcie których wyciągania popełniono oczywiste błędy w ocenie (zob. pkt 107, 119 powyżej); to wszystko ma na celu określenie, czy te bezprawne działania mogły mieć wpływ na dokonane przez Komisję wyważenie znaczenia wpływu zarzuconego naruszenia na funkcjonowanie wspólnego rynku, prawdopodobieństwo jego ustalenia i zakres koniecznych środków dochodzeniowych.

163 W tym względzie należy przypomnieć, że twierdzenie Komisji dotyczące braku interesu wspólnotowego wystarczającego, aby prowadzić dalsze badanie złożonej do Komisji skargi, opiera się na czterech głównych wnioskach. Po pierwsze, skarga złożona do Komisji dotyczy tylko rynku lub segmentu rynku o ograniczonym rozmiarze, efektem czego ich znaczenie gospodarcze jest również ograniczone. Po drugie, Komisja nie może na podstawie posiadanych danych dojść do wniosku o istnieniu kartelu lub uzgodnionej praktyki i jest niemożliwe, aby systemy selektywnej dystrybucji wprowadzone przez producentów szwajcarskich zegarków nie były objęte wyłączeniami grupowymi ustanowionymi w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 2790/1999. Po trzecie, ze względu na to, iż dwa rynki posprzedażowe nie stanowią odrębnych rynków, wydaje się, że nie występuje żadna pozycja dominująca, efektem czego kwestia istnienia nadużycia jest pozbawiona znaczenia dla sprawy. Po czwarte, uwzględniając dokonaną przez Komisję ocenę zarzucanych naruszeń, nawet w przypadku przyznania dodatkowych środków na przeprowadzenie dochodzenia w sprawie złożonej do niej skargi, prawdopodobieństwo stwierdzenia naruszenia reguł konkurencji pozostaje niewielkie. W każdym razie, nawet jeżeli można by było stwierdzić popełnienie takich

naruszeń, odpowiednie do ich rozpoznawania zdają się być krajowe organy ochrony konkurencji lub sądy (zob. pkt 8–11 powyżej).

164 W pierwszej kolejności Sąd uważa, że wniosek, iż ze względu na to, że skarga złożona do Komisji dotyczy tylko jednego rynku lub segmentu rynku o ograniczonym rozmiarze, ich znaczenie gospodarcze jest również ograniczone, odegrał ważną rolę w wyważeniu przez Komisję znaczenie czynników podlegających ocenie w celu ustalenia istnienia interesu wspólnotowego wystarczającego, aby kontynuować dochodzenie. To stwierdzenie jest zaś niewystarczająco uzasadnione, i dokonując go, Komisja naruszyła obowiązek uwzględnienia wszystkich istotnych okoliczności faktycznych i prawnych oraz uważnego zbadania wszystkich tego rodzaju okoliczności, o których poinformowała ją skarżąca (zob. pkt 49 powyżej).

165 W drugiej kolejności należy przypomnieć, że popełnione przez Komisję przy definiowaniu właściwego rynku oczywiste błędy w ocenie przesądziły również o wadliwości jej wniosków dotyczących nieznacznego prawdopodobieństwa istnienia naruszeń art. 81 WE i 82 WE.

166 Zawarta w pkt 14 zaskarżonej decyzji uwaga, zgodnie z którą Komisja „nie jest przekonana, iż rynek luksusowych lub prestiżowych zegarków jest właściwym rynkiem (pierwotnym) w niniejszym przypadku", oraz zgodnie z którą nie było w każdym razie konieczności dokonywania dokładnego rozgraniczenia właściwego rynku ze względu na to, że „nie ma żadnej wskazówki dotyczącej tego, że funkcjonowanie rynku zostało zakłócone", nie może zatuszować tych naruszeń prawa.

167 W tym względzie należy przypomnieć, że Komisja uznała w pkt 33 zaskarżonej decyzji (zob. pkt 137 powyżej), co następuje:

„Przeprowadzona analiza […] doprowadziła do wyciągnięcia wniosku, że rynku posprzedażowego części zamiennych nie można postrzegać jako rynku odrębnego od rynku pierwotnego. Należy w konsekwencji ocenić siłę danego producenta zegarków na tym całym rynku i w szczególności uwzględnić jego pozycję i siłę na rynku pierwotnym. Dlatego też biorąc pod uwagę fakt, iż żaden z producentów zegarków będących przedmiotem złożonej do Komisji skargi wydaje się nie zajmować pozycji dominującej na rynku pierwotnym ani nie posiadać przekraczającego 30% udziału w nim, zdaje się, iż mogą oni zakresem stosowania rozporządzenia o wyłączeniach grupowych".

168 Ponadto należy przypomnieć, iż w pkt 44 zaskarżonej decyzji (zob. pkt 148 powyżej), Komisja uznała:

„Analiza doprowadziła prima facie do wniosku, że rynki posprzedażowe nie stanowią odrębnych rynków w niniejszej sprawie i zatem nie wydaje się, aby istniała […] pozycja dominująca na badanych rynkach posprzedażowych. W braku pozycji dominującej kwestia istnienia nadużycia jest pozbawiona jakiegokolwiek znaczenia".

169 Wobec tego z zaskarżonej decyzji wyraźnie wynika, iż Komisja oparła się na definicji rynku prima facie, aby poprzeć swój wniosek o nieznacznym prawdopodobieństwie istnienia naruszeń art. 81 WE i 82 WE, a na tym ostatnim wniosku – w celu uzasadnienia stwierdzenia braku wskazówek dotyczących zakłóceń na danym rynku. Tak więc Komisja nie ma podstaw, aby podnosić, że nie musiała definiować właściwego rynku ze względu na brak wskazówek dotyczących zakłóceń na rynku, ponieważ jej

stwierdzenie braku tych zakłóceń opierało się właśnie na definicji właściwego rynku, którego mimo wszystko dokonała.

170 Ponadto naruszenia popełnione przez Komisję w definiowaniu właściwego rynku nie mogą zostać zneutralizowane przez jej zawarte w pkt 18 zaskarżonej decyzji twierdzenie, zgodnie z którym „nawet zakładając, iż należy uznać te rynki za będące odrębnymi rynkami właściwymi, okoliczność faktyczna polegająca na tym, że rynek pierwotny zdaje się konkurencyjny, sprawia, że wysoce nieprawdopodobne jest istnienie ewentualnych skutków antykonkurencyjnych. W szczególności podwyżki cen na rynkach posprzedażowych zwykle nie są opłacalne ze względu na ich wpływ na sprzedaż na rynku pierwotnym, poza przypadkami, gdy dochodzi do obniżki cen na rynku pierwotnym w celu zrekompensowania wyższych cen na rynkach posprzedażowych".

171 Komisja bowiem nie popiera swego twierdzenia, że „podwyżki cen na rynkach posprzedażowych zwykle nie są opłacalne ze względu na ich wpływ na sprzedaż na rynku pierwotnym" żadną analizą ani żadnym dowodem. Przeciwnie, Komisja powołuje się w zaskarżonej decyzji na element, który je podważa, podkreślając, iż „konsument nie rozważa kosztu usług posprzedażowych jako kryterium podczas wyboru zegarka". Prawdopodobną konsekwencją tego faktu jest bowiem to, że podwyżka cen omawianych usług – lub cen części zamiennych wchodzących w skład wspomnianych usług – nie ma wpływu na popyt na markowe zegarki, który podwyższa ceny na rynkach posprzedażowych (zob. pkt 106 powyżej).

172 W trzeciej kolejności ze względu na to, że zasadnicze argumenty popierające wniosek Komisji dotyczący braku wystarczającego interesu wspólnotowego do prowadzenia dalszego dochodzenia są, z uwagi na nieuwzględnienie istotnej okoliczności przedstawionej w złożonej do Komisji skardze i z uwagi na oczywiste błędy w ocenie, niewystarczająco uzasadnione, należy zbadać, czy jedyna nadal ważna podstawa decyzji, zgodnie z którą krajowe organy ds. konkurencji i sądy są odpowiednie

do prowadzenia dochodzenia i rozpoznawania ewentualnych naruszeń art. 81 WE i 82 WE, może sama w sobie uzasadniać wniosek Komisji dotyczący braku wystarczającego interesu wspólnotowego.

173 Należy przypomnieć, iż zgodnie z orzecznictwem, jeśli skutki naruszeń zarzucanych w skardze do Komisji zasadniczo ograniczają się do terytorium jednego państwa członkowskiego i jeśli postępowania dotyczące tych naruszeń zostały wniesione przez składającego skargę do Komisji do właściwych sądów i organów administracyjnych tego państwa członkowskiego, Komisja ma prawo odrzucenia skargi ze względu na brak wystarczającego interesu wspólnotowego w kontynuowaniu badania sprawy, pod warunkiem że prawa składającego skargę do Komisji będą w wystarczającym stopniu chronione przez organy krajowe, co wiąże się z przyjęciem założenia, że są one w stanie zgromadzić dane dotyczące okoliczności faktycznych w celu ustalenia, czy rozpatrywane praktyki stanowią naruszenie przytoczonych postanowień traktatu (wyrok Sądu z dnia 3 lipca 2007 r. w sprawie T-458/04 Au lys de France przeciwko Komisji, niepublikowany w Zbiorze, pkt 83; zob. podobnie ww. w pkt 157 wyrok Sądu w sprawie Automec przeciwko Komisji, pkt 89–96).

174 Ponadto należy podnieść, że poprzednie sprawy, w których Sąd miał już okazję wydać rozstrzygnięcie w przedmiocie uzasadnienia przez Komisję posiadanej przez podmioty składające skargę do Komisji możliwości obrony ich praw przed władzami i sądami krajowymi, dotyczyły sytuacji, w których zakres praktyk krytykowanych przez podmioty składające skargę do Komisji był co do zasady ograniczony do terytorium tylko jednego państwa członkowskiego albo też omawiane władze lub sądy wszczęły już postępowanie (wyroki Sądu: z dnia 24 stycznia 1995 r. w sprawie T-114/92 BEMIM przeciwko Komisji, Rec. s. II-147, pkt 76, 77; ww. w pkt 27 w sprawie Tremblay i in. przeciwko Komisji pkt 73, 74; ww. w pkt 26 w sprawie AEPI przeciwko Komisji, pkt 46; ww. w pkt 161 w sprawie UFEX i in. przeciwko Komisji, pkt 157).

175 W przeciwieństwie do powyższych spraw w niniejszym przypadku, nawet jeśli Komisja podnosi, iż pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi istnieją niewielkie różnice, jeśli chodzi o zakres krytykowanej przez skarżącą praktyki, przyznała

ona, że omawiana praktyka dotyczy co najmniej terytorium pięciu państw członkowskich, oraz nie kwestionuje ani nie potwierdza tego, że ma ona miejsce na całym terytorium Unii.

176 Tak więc w danej sprawie, nawet przy założeniu, że władze i sądy krajowe są odpowiednie do rozpoznawania ewentualnych naruszeń będących przedmiotem złożonej do Komisji skargi, jak stwierdziła Komisja w pkt 8 zaskarżonej decyzji, twierdzenie to samo w sobie jest niewystarczające dla poparcia końcowego wniosku Komisji dotyczącego braku wystarczającego interesu wspólnotowego. Krytykowana praktyka ma bowiem miejsce w co najmniej pięciu państwach członkowskich, a wręcz ewentualnie we wszystkich państwach członkowskich, i można przypisać ją przedsiębiorstwom, których siedziba i zakłady produkcyjne znajdują się poza Unią, co stanowi wskazówkę, iż działanie na poziomie Unii mogłoby być bardziej skuteczne niż działania na poziomie krajowym.

177 Uwzględniając całość powyższych rozważań, należy uznać, że bezprawne działania Komisji mogą wpłynąć na jej ocenę dotyczącą istnienia interesu wspólnotowego wystarczającego, aby prowadzić dalsze badanie złożonej do Komisji skargi.

178 W związku z tym należy stwierdzić nieważność zaskarżonej decyzji bez konieczności badania innych zarzutów i argumentów skarżącej ani jej wniosku o wycofanie z akt postępowania fragmentu odpowiedzi Komisji na zadane przez Sąd pytania pisemne.

W przedmiocie kosztów

179 Zgodnie z art. 87 § 2 regulaminu postępowania przed Sądem kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Jeżeli więcej niż jedna strona przegrała sprawę, Sąd rozstrzyga o rozdziale kosztów.

180 W niniejszym przypadku Komisja i interwenient przegrali sprawę, należy więc obciążyć interwenienta jego kosztami własnymi oraz kosztami poniesionymi przez skarżącą związanymi z interwencją, a Komisję obciążyć jej kosztami własnymi, a także pozostałymi kosztami poniesionymi przez skarżącą w żądanym przez nią zakresie.

Z powyższych względów

SĄD (czwarta izba)

orzeka, co następuje:

1) Stwierdza się nieważność decyzji Komisji C (2008) 3600 z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie COMP/E-1/39097.

2) Richemont International SA pokrywa, poza własnymi kosztami, związane z interwencją koszty poniesione przez Confédération européenne des associations d'horlogers-réparateurs (CEAHR).

3) **Komisja Europejska pokrywa, poza własnymi kosztami, pozostałe koszty poniesione przez CEAHR.**

Czúcz Labucka O'Higgins

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 15 grudnia 2010 r.

Podpisy

Spis treści

Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu . . . . . II - 5872

Przebieg postępowania i żądania stron . . . . . II - 5875

Co do prawa . . . . . II - 5877

1. W przedmiocie rozmiaru rynku będącego przedmiotem złożonej do Komisji skargi i jego znaczenia gospodarczego . . . . . II - 5878

Argumenty stron . . . . . II - 5878

Ocena Sądu . . . . . II - 5879

2. W przedmiocie definicji właściwego rynku . . . . . II - 5886

Argumenty stron . . . . . II - 5886

Ocena Sądu . . . . . II - 5891

W przedmiocie pierwszego szczegółowego zarzutu dotyczącego błędnego zastąpienia pojęciem „luksusowe lub prestiżowe zegarki" pojęcia „zegarki, które opłaca się naprawiać" . . . . . II - 5894

W przedmiocie drugiego szczegółowego zarzutu dotyczącego braku odrębnego badania rynku usług naprawczych i przeglądowych zegarków oraz rynku części zamiennych . . . . . II - 5895

— W przedmiocie badania dotyczącego rynku części zamiennych . . . . . II - 5896

— W przedmiocie badania dotyczącego rynku usług naprawczych i przeglądowych . . . . . II - 5907

3. W przedmiocie naruszenia art. 81 WE . . . . . II - 5912

Argumenty stron . . . . . II - 5912

Ocena Sądu . . . . . II - 5914

4. W przedmiocie naruszenia art. 82 WE . . . . . II - 5918

Argumenty stron . . . . . II - 5918

Ocena Sądu . . . . . II - 5919

5. W przedmiocie oceny interesu wspólnotowego wystarczającego do kontynuowania dochodzenia . . . . . II - 5921

Argumenty stron . . . . . II - 5921

Ocena Sądu . . . . . II - 5922

W przedmiocie kosztów . . . . . II - 5922